بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭ ހައިކޯޓް

ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތު ނިންމުން

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2019/HC-A/233
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** މުޙައްމަދު ސަލީމް / މ.އޯރެންސް
- **އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ފަރާތްތައް:** 1. ހާރޫން އާދަމް / ސ.ފަހިރިއާ (ހާރޫން އާދަމް ނިޔާވެފައިވާތީ ހާރޫން އާދަމްގެ ވާރިޘުން ކަމުގައިވާ ސ.ފަހިރިއާ، ފަރިހާދް އަޙްމަދު ރިޝާ އަލި މ.ރިޝާ، ސަލީނާ ހާރޫން ހިމެނިފައި)
  2. މޫސާ އުމަރު / ފައިރެޖްވިލާ، ހދ.ކުޅުދުއްފުށި
  3. މަރްޔަމް އުމަރު / ފައިރެޖްވިލާ، ހދ.ކުޅުދުއްފުށި
  4. އަލީ ޔޫސުފް / ފަރިހަންދާގެ، ހދ.ކުޅުދުއްފުށި
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** އެއްބަސްވުމާއި ޚިލާފު އުފެދިގެން ހުށަހެޅޭ މައްސަލަ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ފަނޑިޔާރު އަލީ ސަމީރު

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ނިންމި ތާރީޚު: 16 ރަޖަބު 1443 / 17 ފެބްރުއަރީ 2022

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ނަޒަރުސާނީ ކުރުނު ތާރީޚް:

20 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1440

25 ފެބުރުއަރީ 2019

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 2920/Cv-C/2018
- **ނިންމި ތަން:** ސިވިލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** އެއްބަސްވުމާއި ޚިލާފުވުމުން ހުށަހަޅާ މައްސަލަ
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** 27 ޖޫން 2018
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 14 މާރިޗު 2019

މަދަނީ - އެއްބަސްވުމާއި ޚިލާފު ވުމުން ހުށަހަޅާ މައްސަލަ - ޤާނޫނު ނަންބަރު:1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިވިލް ޤާނޫނު) ޤާނޫނުގެ 2 ވަނަ މާއްދާ، 16 ވަނަ މާއްދާ އަދި 18 ވަނަ މާއްދާ - ޤާނޫނު ނަންބަރު:22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޤާނޫނު) ގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) - ކޯޓު އަމުރުތަކާއި ޙުކުމްތައް ތަންފީޛުކުރުމާބެހޭ ގަވާއިދު 2008 - ކޯޓު ވިޔަފާރި - ސަރީއަތު މަރުޙަލާގައި ޤަރާރުތަކަށް މަޢުލޫމާތު ދިނުމަށް ޝަރީޢަތް މަރުޙަލާ

[illegible] މި [illegible] އަދި [illegible]

ބާޠިލު ކުރުމެވެ.

މައްސަލައިގެ ތަފްޞީލު:

1. މިއީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2920/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ އެކޯޓުން ނިންމާފައިވާ [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible]، މ.[illegible]، މުޙައްމަދު ސަލީމް (އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު: A042563) ގެ ފަރާތުން އެ ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގެ އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތްތަކަކީ ސ.[illegible]، [illegible] [illegible] (އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު: A131131) އާއި ހ.[illegible]، [illegible] / [illegible] [illegible] (އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު: A233414) އާއި ހ.[illegible]، [illegible] / [illegible] [illegible] (އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު: A233412) އަދި ހ.[illegible]، [illegible] / [illegible] [illegible] (އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު: A243945) އެވެ.

2. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2920/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހައިކޯޓަށް [illegible]، އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތުން [illegible] 30 އޭޕްރީލް 2020 ގައި [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، 14 [illegible] 2020 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ [illegible] [illegible].

3. 09 ޖުލައި 2020 ގައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތްތަކުން ހާރޫން އަދަމްގެ މަރު ސެޓްފިކެޓް ކޮޕީ ހުށަހަޅުއްވާފައެވެ.[1] އޭގެ ފަހުން، މަރްޙޫމް ހާރޫން އަދަމްގެ ވާރިސުން ސެޓްފިކެޓުގެ [illegible] 09 އޯގަސްޓް 2020 ގައި ފެމިލީ ކޯޓުން [illegible]، މަރްޙޫމް ހާރޫން އަދަމްގެ ވާރިސުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި 15 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ގައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތްތަކުގެ ބަދަލު ހުށަހެޅުއްވުމާ ފަރާތުން ސިޓީ ފޮނުއްވައެވެ. އަދި މަރްޙޫމް ހާރޫން އަދަމްގެ ވާރިސުން ސެޓްފިކެޓުގެ ކަންކަން ފެމިލީ ކޯޓުން [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތްތަކުގެ ބަދަލުގައި ހުށަހެޅުއްވުމާ ފަރާތުން [illegible] 28 ޖޫން 2021 ގައެވެ.

4. ހާރޫން އަދަމްގެ ވާރިސުންގެ ގޮތުގައި ސެޓްފިކެޓުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވަނީ، ހާރޫން އަދަމް [illegible]، [illegible] [illegible] އަނބި، ހ.[illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] (އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު: A062905) އާއި އަންހެން ދަރިކަލުން، މ.[illegible]، ސަމީރާ ހާރޫން (އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު: A024258)އެވެ.[2] ވީމާ، މިމައްސަލައިގެ އަޑުއެހުންތައް ދެން ކުރިއަށް ގެންދެވިފައިވަނީ ހާރޫން އަދަމްގެ ވާރިސުން ހިމަނައިގެންނެވެ.

މައްސަލައިގެ ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް

ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:1765/Cv-C/2016 ގަޟިއްޔާ ([illegible])

5. ހަސަން އަދަމްގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު މ.5124) 1067.69 ([illegible] ފަސްދޮޅަސް ހަތް [illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[1] ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ނޭޝަނަލް ރަޖިސްޓްރޭޝަނުގެ ނަންބަރު 0039148 މަރު ސެޓްފިކެޓްގެ ކޮޕީ

[2] ފެމިލީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 397/Fm-C/2020 ގަޟިއްޔާ

-/5,000,000ރ (ފަސްމިލިއަން ރުފިޔާ) ގެ އަދަދަށް މ.ޓޮރެންސް، މުޙައްމަދު ސަލީމްއަށް ވިއްކަމުން އެއި 18 އޮގަސްޓް 2016 ގައި [illegible] ހުށަހަޅައިފައެވެ.[3] މިމައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] 23 އޮގަސްޓް 2016 ގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށް، އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 1765/Cv-C/2016 ގެ މައްސަލައިން ބަލަން ފެށިއެވެ.

6. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 01 ސެޕްޓެމްބަރު 2016 ގައި، [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހަޅައިފައެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[4]

7. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:1765/Cv-C/2016 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 04 އޮގަސްޓް 2016 ގައި ސިވިލް ކޯޓުގައި ރަޖިސްޓްރީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު: A268685) [illegible] [illegible].[5]

---

[3] ސިވިލް ކޯޓުގެ [illegible] "[illegible]" ([illegible]) [illegible] ނަންބަރު:1864 (18 އޮގަސްޓް 2018).

[4] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:1765/Cv-C/2016 މައްސަލާގެ ފައިލުގައި ހުރި ލިޔުންތަކުގެ 2 ވަނަ ނަންބަރު

[5] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:1765/Cv-C/2016 މައްސަލާގެ ފައިލުގައި ހުރި ލިޔުންތަކުގެ 3 ވަނަ ނަންބަރު

ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:1765/Cv-C/2016 ގެ މައްސަލައިގެ ނިންމުމާއި:

8. 06 ސެޕްޓެމްބަރު 2016 ގައި، ސިވިލް ކޯޓުގެ 1765/Cv-C/2016 ގެ މައްސަލައިގެ ނިންމެވުމުގެ. އެމައްސަލައިގެ ޙުކުމުގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވަނީ؛

> " ދަޢުވާ، މ.ޗާނދަނީގޭ/ފޮށި ހަސަން އަޙުމަދު (ދރއކ ނަންބަރު A034105) ގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައިވާ މ.ޗާނދަނީގޭ އެވެނިއު (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު މ-5124) 1،067.69 (އެއްހާސް ފަސްދޮޅަސްހަތެއް ޕޮއިންޓް ހައެއް ނުވައެއް) އަކަފޫޓުގެ އަދިއެގޭގެ އެގްރީމެންޓުގައި ލިޔެވިފައިވާ -/5،000،000ރ (ފަސްމިލިއަން ރުފިޔާ) ގެ އަގަށް މ.ޗާނދަނީގޭ/ފޮށި މުޙައްމަދު ސަޢީދު (ދރއކ ނަންބަރު A042563) އަށް ވިއްކާފައި އޮތި މ.ޗާނދަނީގޭ/ފޮށި ހަސަން އަޙުމަދުގެ ފަރާތުން މިމައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގައި ލިޔުނު ކަމެއް، މައްސަލަ ހިނގަމުންދިޔަކަން މައްސަލަ ހުށަހެޅި މ.ޗާނދަނީގޭ / ފޮށި ހަސަން އަޙުމަދު ނިންމައިދިނުމަށް ދެން، މި މައްސަލައިގައި ހަސަން އަޙުމަދުގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ގޮތުގެ ބަދަލުގައި ކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ސ.އ.ރ.ގެ ކޮޕީ / ރަސްމީ ލިޔުމުގެ މުޙައްމަދު ސަޢީދު އެއީ މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ސާބިތުކޮށް ދިނުމުގެ ފުރުޞަތު ދެވިފައިވާ ގޮތުގެ މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުން ބަލައިގަނެވޭ ގޮތަށް ނޫން ކަމަށް ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު 003718 ގައި ސާބިތުވާތީ، ވިއްކާފައި ހުރިކަމަށް "ސަރުކާރާއި މުޢާމަލާތްކުރާ ގޮތް ހުއްޓުވުމާ ގުޅޭގޮތުން ހުށަހެޅިފައިވާ" ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ 5 ވަނަ ނަންބަރު ބަލާފައި މ.ޗާނދަނީގޭ /ފޮށި ހަސަން އަޙުމަދުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުއްވި މި މައްސަލަ ހުށަހެޅުއްވި ފަރާތުން މިހާރުގައި ކުރިއަށް ގެންދިޔުން ނުލިބޭނެކަން ޙުކުމް ކޮށްފިމެވެ."

ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 967/Cv-C/2017 މައްސަލަ (ވާރިސުންގެ މައްސަލަ ދަޢުވާކުރުން)

9. ވާރިސުން ނަންބަރު:25/75 (ތަރިކައިގެ ދަރަނިވެރި ވާރިސުން) ގެ ދަށުން، 28 ސެޕްޓެމްބަރު 2016 ގައި، މ.ޗާނދަނީގޭ އަލްމަރްޙޫމް ހަސަން އަޙުމަދުގެ ވާރިސުންގެ މައްސަލަ ދައްކަވާ ކަމުގައި ހުށަހަޅާފައި މ.ޗާނދަނީގޭ މުޙައްމަދު ސަޢީދު ސިވިލް ކޯޓަށް ދައުލަތާ ވާރިސުން ހުށަހެޅިއެވެ. މިގޮތުން ގެއްލުން، ސިވިލް ކޯޓުން މުޙައްމަދު ސަޢީދަށް އަންގާފައިވާ އަލްމަރްޙޫމްގެ ވާރިސުންނަށް ކޯޓަށް ހާޒިރުވާން ސަމާލުކަމަށް ގެނެސްދެއްވުމުން، އެވާރިސުންނަކީ

ކޮބައިކަން އެނގެން ނެތުމުން، ވާރިސުން ސާބިތު ކުރުމަށްފަހު، އަދި ދަރިން ވާތީ ކުރަން ގަބޫލުކުރާ، ދަރިވާ ވާތީ ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްދޭން ކަމަށެވެ.[6]

10. އެހެންކަމުން، މަރުޙޫމް ޙަސަން، ބަރާބަރު އާދަމްގެ ވާރިސުން ސާބިތު ކުރުމަށް މުދައްޢީ ސިވިލްގެ ވަކީލުން 01 ނޮވެމްބަރު 2016 ގައި ފެމިލީ ކޯޓުން ހުކުމް ކުރެވިފައެވެ.[7] ބަރާބަރު އާދަމްގެ ވާރިސުންގެ ގޮތުގައި، އެ ހުކުމްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، ބަރާބަރު އާދަމްގެ އަންބަކީ އެއްބަފާ އެއްބަފާ ހަ.ފަރިދާ ހުސައިން އާދަމް އާއި އެއްބަފާ އެއްބަފާ ދަރިއަކީ ހަ.ކަލިގުޑުފުށި ވަކީލުއާދަމް، ހުސައިން އާދަމް އާއި ޙަސަން ބާރަ 02 (ދެމީހުން) ވާރިސުންނެވެ.[8]

11. އެހެންކަމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 967/Cv-C/2017 ގެ ޤަޟިއްޔާއިން، ބަރާބަރު އާދަމްގެ ވާރިސުންގެ މައްޗަށް "އެއްބަސްވުމާއިޚިލާފު ދިޔަ އުފުލިދާން ކުރަނަކާ މައްސަލަ"އެއް 19 މާރިޗު 2017 ގައި، މުދައްޢީ ސިވިލް ހުށަހަޅައެވެ. މި މައްސަލައިގައި މުދައްޢީ ސިވިލް މައިގަނޑު ދަޢުވާގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވަނީ؛

> " ....20 އޮގަސްޓް 2016 ވަނަ ދުވަހު ނިޔާވެފައިވާ، ބަރާބަރު އާދަމްގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައިވާ މ.ޖޫވިއެޖްޓަރނެސް އެވް ކުރީން 1067.69 އަކަފޫޓުގެ ބިމާއި ގޯތި މުދައްޢީ ސިވިލްއަން ވިޔަފާރިކާއި މުދައްޢީ ސިވިލްގެ އަދިން ނަގާފައިވާ 5,000,000/-ރ. (ފަސްމިލިއަން ރުފިޔާ) އާއި އެގޮތުން ގެވެށޭގެ ބިމާއި ގުޅޭ ކުރުމަށް ވީލުވެސް އިންތިޒާމް ތަރައްޤީ އެއްކޮށް އަދި ދެއްކި 164,424.26ރ. (އެއްލައްކަ ފަސްދޮޅަސް ހަތަރުހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ވިހިހަތަރު ރުފިޔާ ސައްބީސް ލާރި) އާއި އެކު ޖުމްލަ 5,164,424.26ރ. (ފަސްމިލިއަން އެއްލައްކަ ފަސްދޮޅަސް ހަތަރުހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ވިހިހަތަރު ރުފިޔާ ސައްބީސްލާރި) ވާރިސުން ނަންބަރު 25/75 (ދަރިކަލުންނަށް ދަރުމަގެ ވާރިސުން) ގެ ދަރިން ކުރިމަތީ އެއް ހިއްސާ އާދަމް އާއި ބަރާބަރު އާދަމްގެ މައްޗަށް" ދަރިވާ ކަން ކަމަށެވެ."

---

[6] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:144-REG/2016/DFJ/131 (24 އޮކްޓޫބަރު 2016) "ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ ރިޕޯޓު".

[7] ފެމިލީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު:2011/Fm-C/2016 ގެ ހުކުމް

[8] ފެމިލީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު:2011/Fm-C/2016 ގެ ހުކުމުގެ ޖަދުވަލު.

12.މިމައްސަލަ ހިނގަމުންދަނިކޮށް، ދަޢުވާލިބޭ ހދ.ކުޅުދުއްފުށި ވައިލެޖްވިލާ، ފާޠިމަތު އާދަމް 16 އޮގަސްޓް 2017 ގައި ނިޔާވެފައެވެ. އެހެންވެ، ސިވިލް ކޯޓުން މިޤަޟިއްޔާ ނިންމި އިޖުރާއަތް ކުރިއަށް ގެންދެވުން ނެތް ކަމަށްވެ. އެޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

> " ދެންފަހެ، މ.ކޯރަލްސް މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ވަރާތުން ސ.ހިތަދޫ ހާރޫން އާދަމް އާއި ހދ.ކުޅުދުއްފުށި / ވައިލެޖްވިލާ ފާޠިމަތު އާދަމްގެ ދެމެދުގައި ދަޢުވާ ކުރު މިޤަޟިއްޔާ ހިނގަމުން ދަނިކޮށް ދަޢުވާލިބޭ އެއްފަރާތް ކަމުގައިވާ ހދ.ކުޅުދުއްފުށި / ވައިލެޖްވިލާ ފާޠިމަތު އާދަމް 16 އޮގަސްޓް 2017 ގައި ނިޔާވެފައިވާ ދިރުމާ ހުށަހެޅިފައިވާ ގޮތަށް ހދ.ކުޅުދުއްފުށި/ ވައިލެޖްވިލާ ފާޠިމަތު އާދަމް ނިޔާވެފައިވާ ގޮތަށް މިޤަޟިއްޔާ ކުރިއަށް ގެންދެވުން ނެތް ކަމަށްވާތީ ކަރުދާހުގައި ޙުކުމް ކޮށްފިމެވެ." މިފަދައިންނެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2770/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ

13.މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ވަރާތުން، މިފަހަރު ދަޢުވާ ހުށަހެޅީ ހަމައެކަނި ސ.ހިތަދޫ ހާރޫން އާދަމްގެ މައްޗަށެވެ. އެއީ، މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ވަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 967/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާގައި ހޯދުމަށް އެދިފައިވާ ފައިސާއަކީ ބަސްކަން އާދަމްގެ ދަރަނިތަކެއްގެ ގޮތުގައި ދައްކަން، ވާރުތުން ނަންބަރު 25/75 (ތެރަކޮޓާއެޑިޓް ދަޢުވާގެ ވާރުތުން) ގެ ދަރިން އެފަދައިން ހުށަހަޅާ 05 އޮކްޓޯބަރު 2017 ގައި ހުށަހެޅި ދަޢުވާ އެކެވެ.

14. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2770/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ، 18 ޖޫން 2018 ގައި ނިންމިއެވެ. އެޙުކުމްގައި ބަޔާން ކުރަނީ؛

> "ދެންފަހެ، [illegible] ނަންބަރު: 25/75 [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]

ބަސް ބުނަން ބޭނުމި ފާތިމަތު އާދަމްގެ ވާރިސުންކަމުގައިވާކަމާއި، ފާތިމަތު އާދަމްގެ ވާރިސުން ސާބިތުކުރުމުގައި، އެހެންފަރާތަކުން ބަޙުސްކުރެވޭތީ ފުރުޞަތު ނުލިބޭ ގޮތަށް މިމައްސަލާގައި ކުރިއަށް ގެންދިއުން ނިންމަވާފައި ކަނޑައަޅައި، ޙުކުމްކޮށްދެއްވާށެވެ."

މިފަދައިންނެވެ.

15. މިހެންކަމާއި ގުޅިގެން، ހދ.ކުޅުދުއްފުށީ ފެމިލީޖީވާ ފާތިމަތު އާދަމްގެ ވާރިސުން ސާބިތު ކުރުމުގެ މައްސަލައިގައި ދެބައިމީހުން ސުލްހުގެ ފަރާތުން 19 މާރިޗު 2018 ގައި ހުޅުމާލެ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފައެވެ.[9] ހދ.ކުޅުދުއްފުށީ ފެމިލީޖީވާ، ފާތިމަތު އާދަމްގެ ވާރިސުން ކަމުގައި މިގޮސްއާއިން ސާބިތުކޮށްދީފައި، ފާތިމަތު އާދަމްގެ 02 (ދޭއް) ފިރިހެން ދަރިން ކަމުގައިވާ ހދ.ކުޅުދުއްފުށީ ފެމިލީޖީވާ، މޫސާ އިބްރާހިމް އާއި ހދ.ކުޅުދުއްފުށީ މަސްއޫދުގެ ޢަލީ ޙުސައިން އާއި 01 (އެކެއް) އަންހެންދަރިއަކު، ހދ.ކުޅުދުއްފުށީ ފެމިލީޖީވާ މަރްޔަމް އިބްރާހީމް، އެކުލެވޭ 03 (ތިނެއް) ވާރިސުންނެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2920/Cv-C/2018 މައްސަލައިން:

16. މިއީ، ދެބައިމީހުން ސުލްހުގެ ފަރާތުން މިމައްސަލާ ވަކިކޮށް ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ފޮނުއްވާފައެވެ. މިފަހަރު ދެބައިމީހުން ސުލްހުވެ، ތަރުތީބުކޮށްފައިވާ ވަޞިއްޔަތާ ގޮތުގެމަތިން ބަޔާން އާދަމްގެ ތަރިކަ ބަހާލުމުގެ މައްސަލަ ބެހޭ ދަރިންނަށްއެކަފަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި މަދަނީ ބަޔާން އާދަމްގެ ވާރިސުން ކަމުގައިވާ ހުރިހާ އާދަމް އާއި ފާތިމަތު އާދަމްގެ ވާރިސުން ކަމުގައިވާ މޫސާ އިބްރާހިމް ޢަލީ ޙުސައިން މަރްޔަމް ކަމުގައިވެއެވެ. ސިވިލް ކޯޓުން މިމައްސަލައިގައި ބޭއްވި ޝަރީޢަތެއްގައި ދެބައިމީހުން ސުލްހުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ދަޢުވާ ސާބިތުނުވާކަމަށެވެ. ދެބައިމީހުން ސުލްހުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާފައި މިވަނީއެވެ.

---

[9] ހުޅުމާލެ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 110/HMC/2018 މައްސަލައިން

ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމިގޮތް:

17. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2920/Cv-C/2018 ދަޢުވާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ހުކުމުގެ ނިޔާގައި [illegible]

އެ ދަޢުވާ ނިންމާފައިވަނީ،

"[illegible] 5,000,000/-ރ. (ފަސްމިލިއަން ރުފިޔާ) [illegible] 164,424/26ރ. (އެއްލައްކަ ފަސްދޮޅަސް ހަތަރުހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ސައުވީސް ރުފިޔާ/ ސައުވީސް ލާރި) [illegible]."

މިފަދައިންނެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް:

18. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2920/Cv-C/2018 ދަޢުވާއާ [illegible]

[illegible]

ނުކުތާތައް ހުށަހަޅާ އިސްތިއުނާފުގައި ބަޔާންކޮށް ހައިކޯޓުގެ ސަރަޙައްދުގެ މަޖިލީހުގައި ފާހަގަކުރައްވާފައެވެ.

އިސްވެދިޔަ ހުކުމުގައިވާ ނުކުތާތަކަށް؛

18.1. **ފުރަތަމަ ނުކުތާއަށް،** ކުރިން ހުށަހެޅި (ވާރިސުން އަޙްމަދުއަބްދުއްރަޙްމާނުގެ ހަވާލުގައިވާ ދައުވާކޮށް ޝަރީޢަތްތަކާ ރިޢާޔަތްކުރައްވާ (ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1765/Cv-C/2016 ގެ ޝަރީޢަތުގައި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 967/Cv-C/2017 ގެ ޝަރީޢަތުގައި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2770/Cv-C/2017 ގެ ޝަރީޢަތުގައިން ހުށަހެޅުން) މައްސަލަތައް ގުޅިގެން މައްސަލަ ދެއްކުން ފަރާތްތަކުން ހުށަހެޅި ދައުވާގެ ޖަވާބުތަކަށް ރިޢާޔަތް ނުކުރައްވައި މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާކަމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

18.2. **ދެވަނަ ނުކުތާއަށް،** ގަވާއިދާއި ޚިލާފަށް މުޢާމަލާތް ކުރިކަމަށް / ދޫކުރި ބަޔަކަށް އެފަދަ ނިންމުމެއް ކުރިން، އެގޮ ދައުލަތާ ކުރިއެރުމުގެ ސަރަޙައްދު ދެމެހެއްޓުމަށް ގަވާއިދާއި ޚިލާފަށް ދޫކުރެވުނު ބަޔަކަށް އެފަދަ ޙައްޤުތަކެއް ސިވިލް ކޯޓުން ހުށަހެޅި މައްސަލައާއި ގުޅިގެން، އަދި ރިޢާޔަތް ނުކުރައްވައި މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާކަމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

18.3. **ތިންވަނަ ނުކުތާއަށް،** ދައުލަތުގައި ދައުލަތާ ޙައްޤުން ހޯދުން އެއްޗެއް ޙަވާލާ ޙައްޤުން ގޮތުގެ ޖެހޭ އަދިއަށް ކުރިމަތިކުރި ޖުމްލަ ފައިސާގެ ގޮތުގައި ސަރުކާރުން ދައްކަންޖެހޭ 164,424/26ރ. (އެއްލައްކަ ފަސްދޮޅަސް ހަތަރުހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ސައުވީސް ރުފިޔާ ސައުވީސް ލާރި) އަދާކުރުމަށް ބަޔާން ހުކުމް އެއް ބަލަހައްޓާފައިވާ ސަރުކާރުން ސޮއިކުރެވިފައިވާ ކަރުދާހުގެ ސަބަބު ނުވަތަ އެހެނިހެން ކަރުދާސްތަކުގެ ޖެހޭ ސަބަބު އެނގެން ނެތްކަމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

18.4. **ހަތަރުވަނަ ނުކުތާއަށް،** ޖެހޭ އަދިއަށް ކުރިމަތިކުރި ޖުމްލަ ފައިސާގެ ގޮތުގައި ސަރުކާރުން ދައްކަންޖެހޭ 164,424/26ރ. (އެއްލައްކަ ފަސްދޮޅަސް ހަތަރުހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ސައުވީސް ރުފިޔާ ސައުވީސް ލާރި) އަދި ދައްކަންޖެހޭ ޙައްޤުން ގޮވާލާ ޤާނޫނީ ނުވަތަ އިސްލާމީ (ޖެނ) އެއް ދައްކާފައިވާ ވައިސްއެއްކަމަށް މައްސަލަ ދައްކާ ޙައްޤުތަކާއި އިންކާރުކުރެއް ވާގޮތް ދައްކަވައި ނިންމަވައި ޝަރީޢަތުގެ ފަސް، އެކަމަށް ރިޢާޔަތް ނުކުރައްވައި މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާކަމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

18.5. ފަސްވަނަ ނުކުތާއަކީ، ދައުލަތުގެފަރާތުން، މ. [illegible] / ޙަސަން އާދަމްއަށް -/5,000,000ރ. (ފަސްމިލިއަން ރުފިޔާ) [illegible] ސިވިލްކޯޓުން [illegible]، އެކަން [illegible] ދައުލަތުގެ ފަރާތުން [illegible] ([illegible]) 01 (އެކެއް) [illegible] މައްސަލަ [illegible] ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

18.6. ހަވަނަ ނުކުތާއަކީ، ދައުލަތުގެ [illegible] 01 (އެކެއް) [illegible] މ. [illegible] / ޙަސަން އާދަމްގެ [illegible]، [illegible] މ. [illegible] / ޙަސަން އާދަމްގެ [illegible] [illegible] ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

18.7. ހަތްވަނަ ނުކުތާއަކީ، ދައުލަތުގެ [illegible] 02 (ދޭއް) [illegible] 02 [illegible] ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

18.8. އަށްވަނަ ނުކުތާއަކީ، ދައުލަތުގެ [illegible]، މ. [illegible] / ޙަސަން އާދަމް [illegible]، [illegible] މ. [illegible] / ޙަސަން އާދަމް [illegible] 19 [illegible] 2015 [illegible]، މ. [illegible] / ޙަސަން އާދަމްއާއި، [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] ޙަސަން އަޙްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 01 (އެކެއް) [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

18.9. ނުވަވަނަ ނުކުތާއަކީ، 29 ޖުލައި 2016 ގެ ތާރީޚުގައި [illegible] / [illegible] ޙަސަން އަޙްމަދު [illegible] ޙުކުމުގައި [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު 195/MC/2007 ގެ މައްސަލައިން [illegible] / [illegible] ޙަސަން އަޙްމަދުގެ [illegible] [illegible] -/660,000ރ. (ހަލައްކަ ފަސްދޮޅަސްހާސް ރުފިޔާ) ގެ އިތުރުން [illegible] [illegible] ޙަސަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] -/5,000,000ރ. (ފަސް މިލިއަން ރުފިޔާ) ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] ޙަސަން [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު 195/MC/2007 ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

18.10. ދިހަވަނަ ނުކުތާއަކީ، [illegible] / [illegible] ޙަސަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (އެއީ، [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible]

އުފަން އަންހެންދަރި ސަލީމް (ފުރަތަމަ ނަންބަރު ވާރިސް ޝަރީކު) ގެ އުފަން ފިރިހެން ދަރިފުޅު ހުސައިން ޔާމިން (ދެވަނަ ވާރިސް ޝަރީކު) އާއި، އަހުމަދު ޒަރީފް (ފުރަތަމަ ނަންބަރު ވާރިސް ޝަރީކު) އަދި ސިވިލް ކޯޓުގައި ވަކީލް އަދާކުރައްވަމުން 2 ވަނަ ފަރާތަށް ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި އެފަރާތްތަކުގެ މައްސަލަ ފާހަގަ މައްސަލައާއި ފާހަގަކުރައްވާ ދިފާޢު މިމައްސަލައާ ގުޅޭ އެންމެ ކަންތައްތަކާއި މައްސަލަ ޝަރުޢީ ފަސޭހަކަމާއި ގުޅިގެން ފާހަގަކުރައްވާ ބަހުސްތަކާއި ޒަރީފް (ފުރަތަމަ ނަންބަރު ވާރިސް ޝަރީކު) އާއި ބެލެނިވެރި ކުރިއަށް ގެންދެވުނު ފޯރުކޮށްދިނުމާއި، އަދި އެއްބަޔަކު އިސްތިއުނާފީ ނިންމުމެއްކަން ދައްކާފައިވާ ފަހުން ކަންކަމުގެ އުސޫލުން ހިނގާފައިވާ ގޮތުގެ ސާބިތުކަން ހުށަހަޅާފައިވާ ކަމުގައިވެސް ޒަރީފް (ފުރަތަމަ ނަންބަރުވާރިސް ޝަރީކު) ގެ ދަޢުވާ މައްސަލައިގެ ބެލުމުން އުނިކަމާއިހުރެވުނުކަމަށް ހުށަހަޅާ ނިންމާފައެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުގެ ވާހަކަ އަދި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން އެދޭ ގޮތް:

19. މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ފަރާތުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ފާހަގަކުރަނީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1765/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާއާއި، ނަންބަރު 967/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ އަދި 2770/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާތަކުގައި ހިމެނުނު އެއްވެސް ބަރާބަރު މައްސަލައެއް ސިވިލް ކޯޓުން މިމައްސަލަ ނިންމާލައިދީ ބަލައިނުގަންނާނެކަމަށެވެ. މިގޮތުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1765/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާއަކީ ހަސަން އާދަމްގެ ފަރާތުން މ.ޗޮއިސްޖެހިގެއިން ގެސްޓްހައުސްގެ މުޢާމަލާތު ފުރަތަމަ ކުރުމަށް އެދި ހުށަހެޅި މައްސަލައެއްކަމަށެވެ. އަދި މިމައްސަލައިގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާމަލާތުގެ އަގު އަދަދަކީ، ފަހެއް ސީދާ އިތުރުކޮށްފައިވާ އެއްގޮތް ބޭނުންކުރާކަމަށެވެ. އަދި ހަސަން އާދަމް ފުރިހަމައި ހުށަހެޅުއްވި މުއްދަތު އެއްވެސް ކަމަކާ ހިލާފުވާކަމަށެވެ.

20. މ.ޖޫލިއްޖެހައުސް [illegible] ބިން އަމިއްލަ ކުރުމުގެ ގޮތުން ޓެކްސްގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ [illegible] ދައްކާފައިވާކަން މީނާގެ ފައިސާ ބަދަލުގައި [illegible] [illegible]. އަދި މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ބޭންކު ސްޓޭޓްމަންޓް ބެލުމުންވެސް މިކަން އެނގެން [illegible]. [illegible] މިއީ [illegible] ހިނގާފައިވާ މުޢާމަލާތެއްކަން އެނގެން [illegible]، [illegible] އެއްވެސް [illegible] [illegible].

21. މީގެ އިތުރުން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ބަޔާން އާދަމްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "މ.ޖޫލިއްޖެހައުސް [illegible]" [illegible] ބަޔާން އާދަމްގެ [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާން އާދަމްގެ [illegible] [illegible] [illegible].

22. ސިވިލް ކޯޓު ނަންބަރު 2920/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ވާރިސުން [illegible] ބަޔާން އާދަމްގެ [illegible] [illegible] ބަޔާން އާދަމްގެ [illegible] [illegible] [illegible].

އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ޤަޟިއްޔާގެ ފުރާވަޅު

23. މިމައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ޤަޟިއްޔާގެ ތެރެއިން، ހުސްނާ އާދަމްގެ ވާރިސުންގެ ތެރެއިން އޭނާގެ އަންހެން ދަރިފުޅު ސަލީމާ ހުސައިން އަދި ދުވަން ޖިހާ ފާތިމާ އަޙްމަދު، މުޙައްމަދު އަޙްމަދު އަދި އާމިނާ ޝަރީފާ މި ޤަޟިއްޔާއަށް ތަޢާރުޟުވާ ޤަޟިއްޔާ ބަދަލުވެފައިވާ މިމައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ދުވާލުފަސް ކުރިފަރާތާއި ސަބަބު އާއި ހަސަން އާދަމްގެ ދަރިކޮޅުކަމަށްވެ. މިހެން މިމައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ޤަޟިއްޔާތަކަކީ ހަސަން އާދަމްގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ވާރިސުންކަމަށްވެ. މިގޮތުން، ހަސަން އާދަމަކީ އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ޤަޟިއްޔާގެ ބައްޕަ އަދި މަންމަގެ އެއްބަނޑު އަޚަކަށްވާކަމަށްވެ.

24. މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ޤަޟިއްޔާއަކީ ފަރާތަކުން ބޭނުންވާނީ ދަރިއަކު ސަބަބުގެ ޤަޟިއްޔާ ބަދަލުވެފައިވާ ގޮތް ތަޢާރުފުކޮށްދެމުން އެއްގޮތް ފަރާތަކަށް މައްސަލަ، ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމްކުރި މައްސަލަ ކޮށްގައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1765/Cv-C/2016 ގެ ސާބިތު ހުކުމްކޮށްދިނުމުގައި ބަޔާން އަރާއިކޮށްފައިވެ. ނަމަވެސް އެމައްސަލައިގައި ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ހުކުމްކުރި ފާރިތުންނާއި، ފަހުން ދާއިރާ ފާރިތުންނާއި، ތަރިކަތަކުގެ ފާރިތުން ބަޔާންވެ، މިމައްސަލަ ހުކުމްކުރުމުގައި ބަޔާން އަރާއި ނިޔާވުމުގެ 2 ދުވަސް ކުރިންކަމަށްވެ. މައްސަލަ ތަރިކަތަކުގެ ފަހުން ފަރާތްތަކުގައި ބަޔާން އަރާއި ނިޔާވުމުންކަމަށްވެ. މިގޮތުން ބަޔާން އަރާއިގެ ޤަޟިއްޔާ ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމްކުރި މައްސަލައިގައި ބަޔާން އަރާއިގެ ޤަޟިއްޔާ ދަރިއަކު ސަބަބުގެ ދިރިއުޅުން ވަކިކޮށް ބޭނުން ބަޔާން އަރާއި ނިޔާވުމުން ބޭނުން ނުކުރެވުނުކަމަށްވެ. އަދި ވަކިކޮށް އެވެ އެޖެހިފައި ދިރުން ވަގުތު ނިޔާވުމުގައި ބަޔާންކުރުމުގައި، އެވަކިކޮށް އެވެ އެޖެހިފައި ބޭނުންކުރަނީ އެވާރިސުންގެ މިރާތުގެ ދިރުވަޅުތަކަށް ސަބަބުކުރުމަށް ކުރިއަށްގެންދަ ފާރިތުގޮތުން ބަޔާންކުރުމަށް ކަމެއްކަމަށްވެ. އަދި މިޤަޟިއްޔާ ސަބަބުގެ ޤަޟިއްޔާ ބޭނުންކޮށް ދެކޮޅުފަދަ ކަމެއް އެއް ކަމަ ގޮތުގެ ބޭނުން އަދިއެވަ ކުރުމަށް

ފައިސާ ދައްކާފައިވަނީ ހަސަން އާދަމް އެދިގެން [illegible] [illegible] [illegible] އެއްވެސް [illegible] އެނގޭކަމަށް ނެތްކަމަށެވެ.

25. މީގެ އިތުރުން މުޙައްމަދު ސަލީމްއަކީ ހަސަން އާދަމްގެ މައްޗަށް ނުރަނގަޅު ނުފޫޒެއް ފޯރުވުމުގެ [illegible] ހުރި މީހެއްކަމަށެވެ. މިގޮތުން، ހަސަން އާދަމްގެ ދިރިއުޅުމުގެ އެންމެހާ ކަމެއްގައި ބަރޯސާވެރިވީ މުޙައްމަދު ސަލީމްއަށްކަމަށެވެ. 44 އަހަރު ވަންދެން ބެލެހެއްޓުމުގެ އެންމެ [illegible] މުޙައްމަދު ސަލީމްކަމަށާއި، ހަސަން އާދަމްގެ ބަލަދުވެރިއެއްގެ ގޮތުގައި ހަސަން އާދަމްގެ [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު ސަލީމްކަމަށެވެ. މިގޮތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހަސަން އާދަމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 71 އަހަރުކަމަށާއި، ހަސަން އާދަމްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހަސަން އާދަމްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަލާއިރު، މުޙައްމަދު ސަލީމް ހުރި ހަސަން އާދަމްގެ މައްޗަށް ނުރަނގަޅު ނުފޫޒެއް ފޯރުވުމުގެ [illegible] ކަމެވެ.

26. [illegible]

27. އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ހާޒިރުން އާދަމްގެ ވާރިސުންގެ ތެރެއިން އާދަމްގެ އަންހެނުން ފިރިހާލު އަޙްމަދު ރިޝާ ތަޙްސީލްކުރައްވާފައިވާ ބުނެފައިވަނީ، އާނާއަށް ދަސާން އާދަމްގެ ބޭބޭ ހާޒިރުން އާދަމްގެ އަންހެނުންނަކަމާއި، އާނާއަށް މިމައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފު ކަމުގެ ނޯޓިސްދޭކަމަށެވެ. ދަސާން އާދަމްގެ ވެރިކަމުގެ މައްސަލަ ވެރިކަމުގައި ދަސާން އާދަމްގެ ދަރިކަލުންނަކަމަށް ކަނޑައެޅުމުގައި ނުވެއްޖާ މިމައްސަލައިން ވާހަކަ ނުދެއްކުން ކަމަށެވެ. ނަމަވެސް މިމައްސަލައިގެ ލިޔެކިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު، ގޮތް ގެން ވެއްކެވުގެ ޝަރީޢަތުން ކޮށްފައިވާ އެއްގޮތަކަށް ހުކުމް ނުކުރެވެނީ ކަމަށެވެ. މިގޮތުން ބަލާއިރު ގޮތެއް އަލިއަޅުވާ ކުރީގެ ކަމެއްގެ ކަނޑައެޅި އަވަސް ދެއްކުމަކަށް ކަމަށް ބަލާފައިވާކަމާއި، ގޮތް ގެންވެއްކެވުގެ ކުރިން ބަލައިގަތް ގޮތުގެ ތަރިކަބެހުމަށް އަލިއަޅުވާ ކުރިން ބެލެވިފައިވާ، މިމައްސަލައިގެ ވެރިކަމުގެ ކުރިން އެކަކު އެއްގޮތް ކަނޑައެޅިފައިވާކަމަށެވެ. މިޤާނޫނުގެ އަދި ކުރީން ގެއްލި ގެލެއްޗާ އެކި އެކި ނަންބަރުތަކުގައި އެކި މައްސަލަތަކުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ މިއީ ސާބިތު އެއްޗެއް ކަމުގައި ކަމަށެވެ. މިގޮތުން ދިފާޢު ކޮށްދިނުމަށް ބުނެފައިވާ ދިނުމަށްޓަކައި، ވަކިކޮށްދިނުމަށް ދިނުމަށްޓަކައި، ގޮތް ވެއްކެވުގެ މައްސަލަތަކަށް ކަނޑައެޅިފައިވާކަމަށެވެ. އެއް ގޮތަކަށްވެސް ދެން މައްސަލަތަކުގެ ކުރިން ދިނުމުގެ ސަބަބެއް އެކަށީގެންވާކަމަށެވެ. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދުނީ މިމައްސަލައިގެ ހިތާ ފައިސާއަކީ ދަސާން އާދަމްގެ ދަރިކަލުންނެވެ ކަމަށް ބުނެފައިވާ ފެއިން، ފުރަތަމަ ކަމަކަށް ދަސާން އާދަމްގެ ވެރިކަމުގެ ދެކުމުން މިކަމުގެ ބޭރުން ނިންމަމުން ދޭންޖެހޭކަމަށެވެ. އަންނަކަމުން ފިރިހާލު އަޙްމަދު ރިޝާގެ ފުރަތަމަ އެދުނީ މިކަންކަން ސާފުކުރުމަށް ބޭރުން ނިންމަމުން، ސާބިތު ކުރުމުން ކަނޑައެޅިފައިވާ ދެކުމުގައި ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް ކަމަށެވެ.

ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:

28. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ މިޤަޟިއްޔާ އާއި ގުޅިގެން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކާއި އެނުކުތާތަކާއި ގުޅިގެން ދެއްކި ވާހަކަތަކާއި އަދި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތްތަކުން ދެއްކި ވާހަކަތަކާއި ހުށަހެޅުން ހެކިތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، އަންނަނިވިކަންކަން ފާހަގަ ކުރެވެއެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުން ކުރިން ހުކުމްކުރި މައްސަލަތައް:

29. މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ފުރަތަމަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގައި ބުނެފައިވަނީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:1765/Cv-C/2016 ދަޢުވާ އާއި ނަންބަރު:967/Cv-C/2017 ދަޢުވާއާއި ނަންބަރު:2770/Cv-C/2017 ދަޢުވާ އާއި ގުޅިގެން މިމައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތްތަކުން ހުށަހެޅި ޖަވާބުން ދަށު ކޯޓުން ރިޢާޔަތް ނުކުރާ ކަމަށެވެ. މިނުކުތާއަށް ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައި މިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:2920/Cv-C/2018 ދަޢުވާ ދަށު ކޯޓުން [illegible] [illegible] ދަޢުވާތަކުގައި މިމައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތްތަކުން ދެއްކި ވާހަކަތަކުން ރިޢާޔަތް ކުރަން އެކަށީގެން ނެތެވެ.

30. މިނުކުތާގައި [illegible] [illegible] ބަޔާންކުރަނީ، އަދި އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާގައިވެސް ބަޔާންކުރަނީ، [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ޢުމަރުސަލަމަށް ހުށަހެޅި ކޭސް؟

31. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:1765/Cv-C/2016 ދަޢުވާއާ އެކޯޗެން ހުށަހެޅި ޑޮކިއުމެންޓުތަކުން، ޙަސަން އާދަމް ކާލުގުދު އެއްގެ ވޯޑުން ސާދާދު އުފައްދައިފި. އަކަން ސާބިތު ކުރެވެން އިސްތިޢުމާލު ދަރުމަވާ ފަރުމާކޮށްފައިވަނީ ބޭފުޅާއަކީ އައި.ޖީ.އެމް.އެޗް އިން ދޫކޮށްފައިވާ "ޑިސްޗާޖް ސަމަރީ" އަކަށެވެ.

32. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:1765/Cv-C/2016 ދަޢުވާ ހުށަހެޅި ފޯމުގައި، 18 އޮގަސްޓު 2016 ގައި އެކަޑަން ހުށަހެޅި ފޯމުގައެވެ.[10] ޙަސަން އާދަމް ނިޔާވެފައިވަނީ 20 އޮގަސްޓު 2016 ގައެވެ.[11] މަރުސަލަމަ ސިވިލް ކޯޓުގެ ދަޢުވާއާއެއްގެ ގޮތުގައި، ރިޕޯޓްކުރެވިފައިވަނީ 23 އޮގަސްޓު 2016 ގައެވެ. މަރުސަލަމުގައި ޙަސަން އާދަމްގެ ފަރާތުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކަރުދާސް ބެލުން ކޯޓުފައިވަނީ ބަލިމީހާގައި ހުސްކޮށްފައި ސް.އޯ.އިކަލަނުގެ، ރަޖިސްޓަރީގެ މެޑިކަލް ރެކޯޑު (A268685) އެވެ. މެޑިކަލް ރެކޯޑުގައި ހުސްކޮށްފައި 04 އޮގަސްޓު 2016 ގައި ޙަސަން އާދަމް އެންމެން ދިޔައީ އެވެ "ޖެނެރަލް އޯޕީ އިމަރޖެންސީ" އެއްގެ ދަރުން ކަލަން ބަލައިފި. އަދި އެއީ ކޯޓުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްފައިވާ "ޖެނެރަލް އޯޕީ އިމަރޖެންސީ" އެއް ކަލަން ބަލައިފި. ބައްޔަކުރިއަ އައި.ޖީ.އެމް.އެޗް ގެ ޑިސްޗާޖު ސަމަރީއަށް ބަލާއިރު، 01 ޖުލައި 2016 އިން ފެށިގެން 05 އޮގަސްޓު 2016 އަށް ޙަސަން އާދަމް އޮތީ އެ ހޮސްޕިޓަލުގެ އައި.ސީ.ޔޫގައި ވާޑުގެ ބެޑް 18 ގައި އެޑްމިޓް ކޮށްފައެވެ. އެހޮސްޕިޓަލުގެ ރިޕޯޓުގެ ޚުލާޞާގައި ވިދާޅުވެފައި އޮތީ:

> "This patient is a 72 years male, a k/c/o T2DM, HTN, CAD, CVA, presented with 1 month history of generalized weakness which had led him from being independently carrying out routine activities to bed ridden. He also complained of decreased output. He did not have any fever, chest pain, cough,vomiting or abdominal pain. His bowel and bladder habits were normal."

---

[10] ސިވިލް ކޯޓުން ބަލައިގަތް "ޤަރާރާއި ހިސާބުތަކުގެ ތެރެއިން މަރުސަލަމުގެ ދަޢުވާގެ ބައިގައި ނަހަކަތް ކަމާ މިއުރަތުގެ މަރުސަލަމަށް ހުށަހެޅި ކޭސް" (ބިލްދި ޗިޓްޖަހާ ލިޔުމެއް ނަންބަރު:1864 (18 އޮގަސްޓު 2018).

[11] ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ނޭޝަނަލް ރެޖިސްޓްރޭޝަންގެ ނަންބަރު:0031718 "މަރުވުމުގެ ސެޓްފިކެޓް".

މިފަދައިންނެވެ. އެހެންކަމުން، 04 އޮގަސްޓް 2016 ގައި ޕަސަން އާރަލް ދިން ކަލަމްބޯ "ޕަވަރ ޓޫރ އެޖެންސީ" އަކީ ކިހިނެއް ދީގެން ކޮޅުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު "ޕަވަރ ޓޫރ އެޖެންސީ" އެއްކަން ސާބިތު [illegible] ނުވެއެވެ. ނަމަވެސް އެކަން ބަޔާންކުރާ އެ "ޕަވަރ ޓޫރ އެޖެންސީ"ގެ އަސްލެއް ނުވަތަ ކޮޕީއެއްވެސް ހުށަހަޅާފައެއް ނުވެއެވެ. މިގޮތުން ފާހަގަކޮށްލަން، "މ.ގޫރިއަޅުހަސް/ޕަސަން އާރަލް ކާކު ވަޒީފާއަކީ" މިސާލުގައި އޮތް ލިޔުމުގައި ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުގެ ވާހަކަ ބަޔާންކުރެވިފައި އޮތީ، ވީ ލިޔުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ތިރީގައިވާ ގޮތަށެވެ؛

> " އަޅުގަނޑު ޕަސަން އާރަލް މ.ގޫރިއަޅުހަސް/މާލެ (އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A034105)
> ނަމްގައި އަދިއަދު ކަނޑިޔަލުގާ މ.ގޫރިއަޅުހަސް ގެއްލުމެއް ގޮތުގައި ކަނޑައެޅި އެންމެ
> ފުރިހަމަކަމާއި ތަރަހާ އަޅުގަނޑު ހަމަޖެހިގެން ސަރުކާރަށްދޭން އަޅުގަނޑާއި މ.ގޮސްނަން/
> ދަޢުވާދު ސަރުކާރަށް -/5000،000ރ (ފަސް މިލިއަން ރުފިޔާ) އަށް ފިޔަވަޅުއަޅާ. މި
> ދިރާސާގެ ދައުލަތަށް އަޅުގަނޑުގެ ބަދަލުގެ ކޮޅަށް ހަމަޖެހިފައެވެ. އެހެންކަމުން، މިވަގުތުގައި
> ކުރިން މިޖެހުނީ އެމީހަކަށް ބަދަލުގައިޖެހުނު ހިސާބުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު ބަލާ އެދެންޖެހުނީ....."

ވީމާ، ފަސްއަހަރުދުވަހަށް ދަޢުވާދު ސަރުކާރަށް ދޭން މިހާރުގައި، "މި ދިރާސާގެ ދައުލަތަށް އަޅުގަނޑުގެ ބަދަލުގެ ކޮޅަށް ހަމަޖެހިފައެވެ." މިކަން ދިރާސާއި މިޢާދު 29 ޖޫން 2016 ގައިކަން އެދިފައިވާ ލިޔުމެއް އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:1765/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ ހުކުމްގެ ތާރީޚު، 18 އޮގަސްޓް 2016 ގައި އެކޯޓުން ހުކުމްގެ ލިޔުމެއްކަން އެނގެން އޮތުމުން، ދަޢުވާއަށް ބެހޭކަމަށް ބާރު ދިރާސާގައި އޮތް ވަޒީފާއަކާއި ސިވިލް ކޯޓުން ޕަސަން އާރަލް ހުކުމްގެ ކަލަމްބޯ ލިޔުމާއި ހުކުމްގެ ތާރީޚުގައި ދިމާވެއް ނުވެއެވެ. މިއީ އެންމެ އަސާސީ، މިއީ ޕަސަން އާރަލް ކުރިކަމަށް ބެހޭކަން ކަލަމްބުން، ޕަސަން އާރަލްގެ ނަމުގައި ކޯޓުން ލިޔުމެއް އެކަން މިހާރު ކުރި ކަމަށް ބެހޭކަން ކަމާއި އެއްގޮތް ބާރު ބަލާ ގޮތެއް ގެންދެވޭނެއެވެ.

ބިން ގަނެވިއްކުން:

33. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގައި ބަޔާންކުރާ [illegible] ގަންވިއްކުމުގެ މުޢާމަލާތް ކުރިކަމަށް ބުނަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު:1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމާބެހޭ ޤާނޫނު) އަށް އަމަލު ކުރަން [illegible]. މިޤާނޫނުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރަނީ؛

> " ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބިމާއި ގޯތި ދޫކުރުން [illegible]، [illegible]، [illegible]، [illegible]، [illegible] ބިމާއި ގޯތިއާބެހޭ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]." މިފަދައިންނެވެ.[12]

34. ވީމާ ބަނޑާރަ ގޯއްޗެއްކަމުގައިވިޔަސް، ނުވަތަ އަމިއްލަ ގޯއްޗެއްކަމުގައިވިޔަސް، ވިއްކުމުގެ މުޢާމަލާތް ކުރެވެންވާނީ، ބިމާބެހޭ ޤާނޫނާއި އެއްގޮތަށެވެ. ބިމާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ބަނޑާރަ ގޯތި ގަތުމާއި ގުޅޭ ގޮތުން ބަޔާން ކުރެވިފައިވަނީ؛

> " ބަނޑާރަ ގޯތި [illegible] 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ސ) ގައި [illegible] [illegible] [illegible]." މިފަދައިންނެވެ.

---

[12] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 1/2002 (ބިމާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 22 ވަނަ މާއްދާ އާއި 24 ވަނަ މާއްދާ [illegible]

[illegible] -22 [illegible]

[illegible] -24 [illegible] 17 [illegible] 18 [illegible]

35. ބަނޑާރަ ގޯއްޗެއް އަމިއްލަ ކުރަން ބޭނުންވާ [illegible] [illegible] [illegible] ޖެހޭ ނަމަވެސް، އެގޯތި [illegible] [illegible]. އެކަމަށްޓަކައި، [illegible] ގޯތީގެ އަދި [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] ކޮށްފައިވަނީ، ބިމާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައެވެ. ބިމާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވަނީ؛

> " ދިރިއުޅުމަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ބަނޑާރަ ގޯއްޗެއް، އެ ގޯއްޗެއް ދޫކުރެވުނު [illegible] ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައިވާ [illegible] އެ ގޯއްޗެއްގެ [illegible] [illegible]، އެހެން [illegible] [illegible]، މި ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].13" މިފަދައިންނެވެ.

36. ބިމާބެހޭ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާފައިވާ ގަވާއިދުތަކުގެ ތެރެއިން، ގޯތީގެ އަދި [illegible] [illegible] ބަޔާން ކޮށްފައިވަނީ "ގޯތި [illegible] [illegible] ގަވާއިދު 2008" ގައެވެ. އެ ގަވާއިދުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވަނީ؛

> " ދިރިއުޅުމަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ބަނޑާރަ ގޯއްޗެއް [illegible]، އެ ގޯތީގެ [illegible].14" މިފަދައިންނެވެ.

---

[13] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 39/2015 (ޤާނޫނު ނަންބަރު:1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމާބެހޭ ޤާނޫނު)އަށް 6 ވަނަ އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު 1 ވަނަ މާއްދާ.

[14] "ގޯތި [illegible] [illegible] ގަވާއިދު 2008" ގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ގެނެވުނު 1 ވަނަ އިޞްލާޙު (3 ފެބްރުއަރީ 2016). [illegible] 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް 15 ނޮވެމްބަރު 2017 ގައި 2 ވަނަ އިޞްލާޙު ގެނެވިފައިވެއެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2017 ގެ [illegible] 2016 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] 2016 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

37. ގަންނަންބޭނުންވާ ވާހި އަދިއެކަ ކުރުމުގެ ތަކެތި ކުރިމަތިލައިގެން އަދި ކަނޑައެޅި، ގޮތުގައި ބަރާބަރަށް، މިހިސާބުން ފެންނަނީ.

އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގައި، ދ.ޖޫރިއްޖޭގެ އަދިއެކަ ކުރުވަން ފާހަގަ ކުރެވޭ ހަމައެކަނި

ހަރަކާތަކީ ޕޮލިސް އިންޓެލިޖެންސް ޑިޕާޓްމަންޓް (މިރާ) ގެ ފޮރެންސިކް ސަރވިސަސްގެ.[15] މިކަން ބަލައިގެން

ޗެކްސް ދަށުން ފާހަގަކޮށް ގެންގޮސް ލިބިފައި ވާނީ، ހަވާލު ކުރުމުން އެވެ. އަދި ބަލައިގެން ލިބިފައި ވާނީ "ސަރޓިފިކެޓް

ބޭން ލިބުނުއިރު ހުރި 138_އަރިހުން1118/2016/1، ތިން ތާރީޚު:2016/07/24 ޖ:0/31…(ދަން

އެއް ބަޔަކު ހިފެހެއްޓުމަށް ހުށަހެޅުން ސާފުކުރުމަށް.)" މިހެންނެވެ. ލިބުނު ހަވާލު ކުރެއްވީ ޖުމުލަ ފައިސާ

އަދި، 164،26،424ރ (ސަތޭކަ ފަސްދޮޅަސް ހަތަރު ލައްކަ ހަވީސްހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ސައުވީސް ރުފިޔާ) އެވެ.

މިކަން ބެލުމުގައި މިފަދަ ސާބިތުކުރުމަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ހަމައެކަނި ދަލީލަކީ، ދ.ޖޫރިއްޖޭގެ އަދިއެކަ ކުރުވަން

ބޭނުން ވާނީ ކަނޑައެޅިގެންނެވެ، އެކަމާ އަދިއެކަ ކުރުވަން ހަރަކާތް ކުރެވިފައި ތަޅުމުގެ މަސައްކަތް ބާރުކުރެވުނެވެ.[16]

މ.ޖޫރިއްޖޭގެ އަދިއެކަ ކުރުވަން ކަނޑައެޅުނު އަދި ފޮރެންސިކް އިންޓެލިޖެންސް ޑިޕާޓްމަންޓަށް

ގަބޫލުކުރެވިފައިވާ އެގޮތަށް ގަބޫލުކުރެވޭ އެއީ މިހިސާބުގެ އޮތް ހަވާލު އެއް އިންޓަރނެޝަނަލްގެ

ނަންބަރު 138-LBS/2016/1121 (24 ޖުލައި 2016) ސިޓީން އެންގުމުން ކަނޑައެޅި މުއްދަތުން ގެނެސް ދެއްވިއެވެ.[17]

އަދި މިހިސާބު ހަވާލުކުރެވިފައި ބޭނުން އޮތް ފޮރެންސިކް ގޮތް ގެއް ބުނުމުގެ ކަނޑައެޅުނު ގެނެސް ދެއްވިއެވެ.

38. ކަންކުރުން އޮތްކަމުގެ އިތުބާރުކުރެވޭ، ދެހައްދުގައި ސަރުކާރު ދ.ޖޫރިއްޖޭގެ ގޮތުގައި ޖެހުނު ކަމެއް ހަވާލު

ހަވާލުކުރެވިފައި ހަވާލު ކުރެވޭ ބަލައިގެން އެކަމުގެ އެއްވެސް ފެންނަކަން ކުރެވިފައި އެކަން ގޮތެއް ނެތެވެ.

---

[15] ޕޮލިސް ހުރިހާ ނަންބަރު:3530/16 (25 ޖުލައި 2016).

[16] S1-A-F2 (އިންޑެކްސް ނަންބަރު 2016/2192) ދިރާސާކޮށް ތައްޔާރުކުރެވުނު ރިޕޯޓު ބެލުން އަދިއެކަ ކުރުވަން ބުނި ގޮތް.

[17] ފޮރެންސިކް އިންޓެލިޖެންސް ޑިޕާޓްމަންޓްގެ ނަންބަރު 220-CLS/95/2021/27 (30 ޑިސެމްބަރު 2021)

39. މ.ޖޫލިއެޓްހައުސް އަމިއްލަކުރުވަން އެދި މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރއަށް ހަސަން އާދަމުގެ ނަމުގައި ފޯމެއް ހުށަހަޅާފައިވަނީ 17 ޖުލައި 2016 ގައިކަން އެމިނިސްޓްރީން ދީފައިވާ މަޢުލޫމާތުން އެނގެއެވެ.[18] މ.ޖޫލިއެޓްހައުސް އެވެ ބިމުން ކަނޑައެޅި ގޯތި އަމިއްލަކުރުވަން އެދި ހަސަން އާދަމް މިނިސްޓްރީއަށް ހުށަހަޅާފައި މިވަނީ ހަސަން އާދަމް އެޗް.ޑީ.ސީ ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން، އެޗް.ޑީ.ސީ ހައުސިންގ ކޯޕަރޭޝަނާ ހަވާލުކުރި ސަރުކާރުން ފޮނުވުން އެނގެއެވެ. މިނިސްޓްރީގެ ސަރުކާރުގެ އޮތް ގޮތުން، ހަސަން އާދަމް ހުށަހަޅާފައިވާ ފޯމު 01 ޖުލައި 2016 ގައި އެޗް. ޑީ.ސީ ހުށަހަޅާފައިވާ ފޮނުވާފައިވަނީ 05 އޮގަސްޓް 2016 ގައެވެ.[19]

40. މ.ޖޫލިއެޓްހައުސް އެވެ ހިއްސާ ގޯތި ވިއްކާފައި އެދި ހަސަން އާދަމުގެ ފޯމުން ސިޓީ ފޮނުވާ މަސައްކަތް ހުށަހަޅާފައިވަނީ 18 އޮގަސްޓް 2016 ގައެވެ. ސިޓީން މަސައްކަތް ހުށަހެޅުއްވާފައިވާ ފޯމަން އެއް ފޯރުކޮށް ފޯމެއް ދީފައި ދުވަސް ނުވަތަ ހަސަން އާދަމް ނަމުގައިއެވެ.[20] އެހެން، މ.ޖޫލިއެޓްހައުސް ވިއްކާފައި ފުރިހަމަ މުއާމަލާތް ކުރުމަށްފަހު ގޯތިއެއް ހަސަން އާދަމުގެ ވެރިފަރާތް ދިނުމުގައި ސަރުކާރު، އެކަން ކުރި ހަސަން އާދަމަށް ދުރު ޖާގަ ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅާފައެވެ. މަސައްކަތް ހުށަހަޅުއްވާ ވިއްކާފައިވާ ގޯތި އަމިއްލަކުރުމުގައި ދަށުން ވިއްކާފައި މ.ޖޫލިއެޓްހައުސް ވިއްކާގޮތް ހުރި ފުރިހަމަ ކަނޑައަޅާފައިވާ ހަސަން އާދަމް ތަކުގައި އެކަން ނުކުރެއްވިއެވެ. ހަސަން އާދަމަށް ވެދާނެ ދުވަސް ސާބިތުވާ، ކަނޑައަޅާ ހުރި އެކަން ހަސަން އާދަމް ހުށަހެޅުން ވިދާޅުވެއެވެ. މިކަންކަން މިގޮތް ހުށަހެޅުމުން މ.ޖޫލިއެޓްހައުސްއެވެ ވިއްކާފައި ގޯތި އަމިއްލަކުރުމާ ވިއްކާފައިވާކަން ފުރިހަމަ މުއާމަލާތުގައި ހަވާލުކުރި ވަކި ފުރިހަމަ މުއާމަލާތްކުރުމަށް ހަސަން އާދަމް ގޯތި ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ހަމަޖެހިފައެވެ.

---

[18] S1-A-F2 (އެކްޒިބިޓް ނަންބަރު 2016/2192) ރިޕޯޓުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންތައް ބުނާ އަމިއްލަކުރުވަން އެދި ފޯމު
[19] އިޢުލާނު ގޯތި ފޯރުކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާ ވިއްކާފައި ސަރުކާރު
[20] ޕޭމަންޓް ކޮޕީ ނަންބަރު ހުށަހަޅާފައިވާ ނަންބަރު 003171S ވަނަ ސަރުކާރުގެ ލިޔުން

41. މީގެ އިތުރުން، "ގޯތި އަމިއްލަކުރުމާއި ގަނެވިއްކުމާބެހޭ ގަވާއިދު 2008" ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) [illegible] [illegible] ބަޔާން ކޮށްފައިވަނީ؛

> " ގޯތި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފައިސާ ދައްކާނީ [illegible] [illegible] ކަމުގައިވާނަމަ، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގޯތި [illegible] [illegible] [illegible] ގޯތީގެ [illegible] [illegible] ނުކުރެވޭނެއެވެ."[21]

[illegible] ވީމާ، [illegible] [illegible] އެގޯތި އަމިއްލަކުރުމުގެ ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ދައްކައި [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] ހުރި [illegible].

42. އެހެންކަމުން، [illegible] ގެ 2.2 ގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވެއެވެ؛

> " [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible][22] 1/2001 ގެ [illegible] [illegible] "ގޯތި އަމިއްލަކުރުމާއި ގަނެވިއްކުމާބެހޭ ގަވާއިދު" ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ

---

[21] ގަވާއިދުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] [illegible] [illegible] (3 ވަނަ އިސްލާހު) 2016 [illegible].

[22] ޤާނޫނު ނަންބަރު [illegible] 1/2001 [illegible] [illegible] [illegible] 1/2002 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

(ށ) ގައި ބުނެފައިވަނީ "ޖިނާއީ މުޢާމަލާތު ޝަރީޢަތް މުރާފަޢާތު ހިނގުން" މިގޮތަށްބެލުމަށް. އެންމެ ފުރަތަމަ މުއާމަލާތެއް ޝަރީޢަތުން ބަލަނީ ކުރިމަތިވާ ގޮތުގެ މަތިން ކަމަށް ބަލައި، އެއީ ފުރިހަމަ ކަމަށް ބަލައިނުލެވި، ޝަރީޢަތް ބެލުމުގެ ކުރިން މުއާމަލާތު ބަލާނީ. އެންމެ ފުރަތަމަ، މިއީ އެގޮތުން އެބަސް ނުވާނެ ގޮތަށް ބަދަލުކުރުމުގެ ފުރަޞަތު ދިނުމުގެ ގޮތުން ޝަރީޢަތް ބަލައި އެއް ދެގޮތެއް ނުވާނެ."

މުޙައްމަދު ސަލީމް ބުނާގޮތުން، ޤާނޫނީ ހިއްސާ ބަނޑާރަ ކޯޓު އަޅުއްވަ ކުރުމަށް ފައިސާ ދެއްކި، މުޙައްމަދު ސަލީމްއަށް. ނަމަވެސް ބިން އަޅުއްވަ ކުރުމަށް ފައިސާ ދެއްކި ކޯޓުން ނުވަތަ ދައްކަވާގެ ކޮން އިޤްރާރުކުރެވޭ އެއް ކަންކަމުގެ ފައިސާ ދެއްކިކަން އެނގޭ ލިޔެކިޔުންތަކުން މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ސާބިތުވެއް ނުކުރެވޭތީއެވެ. އަދި އެގޮތުގެ ގޮތުގައި ދެއްކި -/5,000,000ރ (ފަސްމިލިއަން ރުފިޔާ)ގެ ނަގުދު ފައިސާ ދެއްކި ކަމުގެ ޝަރީޢަތެއްގައި ދެއްކި ސާބިތުވާނެކަމެއް ނުފެނެއެވެ. ފައިސާ ދިނީ ވަކިކަމެއްގެ ސަބަބުން ނޫނެވެ.

43. ވީމާ، މިހާލަތު މުޢާމަލާތުގައި ޝަރީޢަތުން ބަލަނީ ކުރިމަތިވެފައިވާ، އެއީ ފުރިހަމަ ކަމަކަށް ބެލުމުން، ޤާނޫނީ މުޢާމަލާތުތަކަށް ބަދަލުކޮށް މުޙައްމަދު ސަލީމް މިބުނަނީ، މިޤާނޫނީ ހައިސިއްޔަތުގެ މިމުޢާމަލާތުގެ ކަންކަމުގައި ޝަރީޢަތް މުރާފަޢާތު ކުރެވިފައި އޮތްގޮތުން މުޙައްމަދު ސަލީމް ބަޔާން ކުރަނީ ހީވާގޮތަށްތޯ؟ "މިމުޢާމަލާތުގެ ހުރިހާ ކަމެއް ޝަރީޢަތުގެ ބެލުމަށް ހިނގާ"ނީ ޤާނޫނުގައި އޮތްކަން، މުޙައްމަދު ސަލީމް ހަވާލުވުން ގޮތުގައިވާ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ލިޔެފައި ވާއިރު، މިމުޢާމަލާތުގެ އެއްވެސް ބައެއް ޝަރީޢަތް މުރާފަޢާތު ކުރެވިފައިވާ ތަނެއް ފެންނަކަން ނެތެވެ.

44. ޝަރީޢަތް މުރާފަޢާތު ކުރަންޖެހޭ މުޢާމަލާތްތަކުގައި، ކުރަންޏާ ހުރިހާ މުޢާމަލާތެއް، ޝަރީޢަތުން ބަލަނީ ކުރިޔަށްދާން ހުށަހަޅާ ހުރިހާ މައްސަލަތަކަކީ، ޝަރީޢަތް މުރާފަޢާތު އެމުޢާމަލާތު ކުރިމަތިން ބެލުން މައްސަލަތަކެއް ނޫނެވެ. އެކަމަކު ޝަރީޢަތް މުރާފަޢާތު ކުރަންޖެހޭ މުޢާމަލާތްތަކެއް ޝަރީޢަތުން ބަލަނީ

ކުރުމަށްފަހު، އެކަން [illegible] ކުރަން [illegible] ހުރިހާ [illegible] [illegible]. އެއީ ބިން ވިއްކުމުގެ
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

45. [illegible] ފައިސާ ދެއްކި މުޙައްމަދު ސަލީމް ކަމަށް [illegible]، އެކަމަށް ހަސަން [illegible] ވާރިސުން އިންކާރު
ނުކުރާތީ، އެއީ މުޙައްމަދު ސަލީމް ދެއްކި [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު ސަލީމް [illegible]
ވާހަކަތަކުން [illegible] [illegible]. ނަމަވެސް އެކަން [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] މުޙައްމަދު ސަލީމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ [illegible] [illegible] [illegible]، "[illegible] [illegible] [illegible] 6 ވަނަ ނަންބަރުގައި [illegible]،
[illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."[23] [illegible]،
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު ސަލީމް [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު ސަލީމް [illegible] [illegible] [illegible].

ބިން ގަތުމަށް -/5,000,000ރ. (ފަސްމިލިއަން ރުފިޔާ) ދެއްކިކަން ސާބިތުވުން:

46. މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ވަކީލުން އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތަކުގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅި، 5 ވަނަ ނުކުތާއާއި 6 ވަނަ
ނުކުތާއާއި 7 ވަނަ ނުކުތާގައި [illegible] ވާހަކަތަކަކީ، [illegible] -/5,000,000ރ (ފަސްމިލިއަން
ރުފިޔާ) ދެއްކިކަން ސާބިތު ކުރުމަށް ހުށަހެޅި ލިޔުމާއި [illegible] [illegible] ގުޅުން [illegible] ހެކިބަހާއި
ގުޅިގެން [illegible] [illegible] [illegible].

---

[23] 14 އޮކްޓޯބަރު 2018 ގައި މުޙައްމަދު ސަލީމް ހުށަހެޅި ފުރަތަމަ ބަޔާނުގެ 1 ވަނަ ނަންބަރު.

47. މުޙައްމަދު ސަލީމް ބުނަނީ، މ.ޖީދިއްޔާހައުސް އެވެ ކިޔާ ގޭއާއި އެގޭގައިވާ އެއްވަނައި ވިޔާފާރިތަކެއް 5,000,000/-ރ. (ފަސްމިލިއަން ރުފިޔާ) ގެ އަގަކަށް މުޙައްމަދު ސަލީމްގެން، ނަގުދު ފައިސާއިން ގަނެއި، ހަސަން އާދަމް އަދާކޮށްފައިވާން ކަމަށެވެ. އެކަން ސާބިތު ކުރުމަށް ހުށަހަޅަނީ، "މ.ޖީދިއްޔާހައުސް ގޭގެ ވިއްކުމުގެ ފައިސާއި ހަވާލުކުރުމުގެ ރަސީދު" ލިޔުމުގައި އޮތް ލިޔުމެކެވެ. މިލިޔުމުގައި ތިރީގައި އޮތީ؛

> "އަޅުގަނޑު ހަސަން އާދަމް މ.ޖީދިއްޔާހައުސް / މާލެ (އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު A034105) ގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ 1069.69 އަކަފޫޓު ގޭގެ މ.ޖީދިއްޔާހައުސް (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު ހ.12739) ގޭއާއި، ގޭގައިކުރާ ވިޔަފާރިތަކާއި، ތަކެތި އަޅުގަނޑުގެ [illegible]، މުޙައްމަދު ސަލީމްއަށް ވިއްކާފައިވާ 5،000،000ރ. (ފަސް މިލިއަން ރުފިޔާ) ވަނީ އަޅުގަނޑު ހަސަން އާދަމްއަށް [illegible] / [illegible] / [illegible] މުޙައްމަދު ސަލީމް އަށް އަޅުގަނޑު ވިއްކައިފީމެވެ."

މިފަދައިންނެވެ. މިލިޔުމުގައި އޮތީ ތާރީޚަކީ 19 ޖޫން 2015 އެވެ. މިލިޔުމުން ފެންނަން އޮތީ، ހަސަން އާދަމްގެ ނަމުގެ މަތީގައި އޮތީ އިނގިލީގެ ނިޝާނެކެވެ. އޭނާގެ ސޮއި އޮޅުވާލައި ނުފެނެއެވެ. ހަމައެކަނި ގޮތުގައި ބޭނުން ކުރި ދުވަހުގެ ނަން ހިލާފު ގޮތަށް ސޮއިކޮށް އިނގިލީގެ ނިޝާން ޖަހާފައި އޮތީއެވެ.

48. މިމައްސަލައާއި ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާގެ ގޮތުގައި، 07 ޑިސެމްބަރު 2015 ގައި ހަސަން އާދަމް އާއި މުޙައްމަދު ސަލީމާ ދެމެދުން ސޮއިކޮށް، އިނގިލީގެ ނިޝާންޖަހައި، ސިވިލް ކޯޓުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައިވާ އެއްބަސްވުމެއް ހުށަހަޅާފައި އޮތެވެ.[24] އޭގައި "މ.ޖީދިއްޔާހައުސް އެވެ ކިޔާ ގޭއާއި އެގޭގައި ވިޔާފާރި ކޮށްފައިވާ [illegible] ވިޔާފާރިތަކެއް ކުއްޔަށް [illegible]" މިލިޔުމުގައި އޮތީ މިފަދައިންނެވެ. މިލިޔުމަކީ ބަޔާން، މިއީ 20 ފެބްރުއަރީ 2015 އިން ފަށައިގެން އޮތް 50 (ފަންސާސް) އަހަރު ދުވަހުގެ ކުލީގެ

---

[24] އެގްރީމަންޓް ނަންބަރު Cv-C/C-294/2015

އެއްބަސްވެފައެވެ. ކުއްޔަކީ، މަހަކު -/10،000ރ (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) ކަމަށް ބަޔާން ކޮށްފައި އޮވެއެވެ. ސެކިއުރިޓީ ޑިޕޮޒިޓް އަދި އެޑްވާންސް ގެ ގޮތުގައި -/8،500،000ރ (އަށްމިލިއަން ފަސްލައްކަ ރުފިޔާ) ވަނީ "އެގްރީމަންޓުގައެވެ." އެހެންކަމުން، މުސްތައުޖިރުގެ ގޮތުން މުޙައްމަދު ސަލީމް -/5,000,000ރ. (ފަސްމިލިއަން ރުފިޔާ)ގެ ނަގުދު ފައިސާ ޙަސަން އާދަމް އަށް ދެއްކިކަން މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ފަރާތުން، ބަޔާންވެގެންވާ ކުލީގެ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން، -/8،500،000ރ (އަށްމިލިއަން ފަސްލައްކަ ރުފިޔާ) ޙަވާލުކުރިތާ، 2 މަހާއި 12 ދުވަސް ފަހުންނެވެ.

49. ޙަސަން އާދަމް އަށް -/5،000،000ރ (ފަސްމިލިއަން ރުފިޔާ) ދެއްކިކަން ސާބިތު ކުރުމަށް މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ފަރާތުން، ހުށަހެޅި ޝާހިދުގެ ޝަހާދަތުން އިތުރުކުރުމުގައި ސާބިތުކުރި ކަމަށް ބަޔާން ކާރު ހުކުމުގެ ބުނުމުން، އަޙްމަދު ދީދީ ޝާހިދުގޮތުން ހުށަހެޅި ނަގައިދިނުމަށް މުޙައްމަދު ސަލީމް އެދިފައިވެއެވެ.[25] އަޙްމަދު ދީދީ ހުށަހެޅި ދުވަސް، މުޙައްމަދު ސަލީމް، މި ފައިސާ ޙަސަން އާދަމްއަށް ދިންކަމަށް ކަނޑައެޅިގެން އިންކާރު ކުރެއެވެ. އަޙްމަދު ދީދީ ހުށަހެޅި ދުވަސް ބަޔާންކުރެއްވެއެވެ؛

ސ: މިހާރުން މުޙައްމަދު ސަލީމް ޙަސަން އާދަމްއަށް -/5,000,000ރ. (ފަސް މިލިއަން) ރުފިޔާ ދިންކަން އެނގިވަޑައިގަންނަވާތަ؟

ޖ: ނޫނޭ.

ސ: ނޫނޭ؟

ޖ: ނޫނޭ.ވަރަށް ދަނގަޅަށް ވަރަށް ސީދާކޮށް މިދަންނަވަނީ.ނޫނޭ.

ސ: އެ (ދީދީ) މިކަމުގެ ދުވަހުގައި އެޕާޓްމަންޓުގައި ސާއިޓުވިޒިޓްކުރެވުނުކަން އިނގޭތޯ؟

ޖ: އެއްވެސް އެޕާޓްމަންޓްގައި ސާއިޓުވިޒިޓްކޮށްފައެއް ނުވޭ. ސާއިޓުވިޒިޓްކޮށްފައިވާކަމެއް އިނގޭކަމެއް ނޫން.

ސ: ތިޔަފަދަކުން ކޮއްކޮއްގެ ގޮތުގައި ސާއިޓުވިޒިޓް އެއްވެސް އެޕާޓްމަންޓްގައި؟

ޖ: ނުކުރަން އެއްވެސް އެއްޗެއްގައި.

ސ: އެއްވެސް ތަނެއްގައި ސާއިޓް ނުކުރަންތޯ؟

---

[25] CR1 B2 ހުށަހެޅި ޝާހިދު، ވާސިލް އަބްދުލް ދަޢުވާ 2920/Cv-C/2018

ޖ: އަޅުގަނޑު މިކޯޗުގަ. ބަސަން އާދަމްގެ މަރުސްޓަރޭނުގެ މައްސަލައެއްގައި އެދިބަން ޖަހަ އެއްޗެއްގެ ސްކްރީންޝޮޓެއް. އެއީ އެއްޗެއްގެ ސްކްރީންޝޮޓެއް ނަގާފަ.

ސ: މިވިދާޅުވި މިއޮތީ ލިޔުމުގެ ސައިން އަދި އިނގިރޭސި ނިސްބަތެއް؟

ޖ: މި ސައިން މި އަޅުގަނޑު ކުރާ ސައިން. އެކަމަކު މިއަދު އަޅުގަނޑު އިންކާރުކުރަން. އެއީ އަޅުގަނޑަށް ވަކިން ސޮއިކުރި އެނގިފައި ހުރި އެއްޗެއް ދަންނަވަން. ވާނީ ދިޖިޓަލްކޮށް އިސްކަނޑައިގައި ވަރަށް.

ސ: މި ވިދާޅުވި ސައިންކޮށްގައި މި އޮތީ ލިޔުމެއްގެ ސޮއިކުރެވިފައިވާތޯ؟

ޖ: އަޅުގަނޑުގެ ސައިން މިގަ މިއޮތީ.

ސ: އިނގިރޭސި ނިސްބަތް މިއީ ލިޔުމެއްގެ އިނގިރޭސި ނިސްބަތެއް؟

ޖ: އިނގިރޭސި ނިސްބަތް އަޅުގަނޑަކަށް ނޭނގޭ ސިޓީ ސޮއިކުރި ދަންނަވާކަށް. އެއީ ކަނޑައެޅި އަޅުގަނޑު ދެކެނީ ކަމަށް...

ސ: ސައިކަލިންތޯ އެ ސޮއިކުރީ؟

ޖ: މިގައި އަޅުގަނޑު ސައިނެއް ނުކުރަން.

ސ: ސައިން ނުކުރަން؟

ޖ: ސައިން ނުކުރަން.

ސ: ދަންނަވަން ބޭނުން ކަރަންޓް ވިއުފޯ. ޓެލިފޯން: މި ވިއުން ޓެލިފޯން: ކަމަ އަޅުގަނޑުމެން ސައިން ނުކުރަނީތޯ؟

ޖ: އަޅުގަނޑު ސައިންކުރައި އޮންނަނީ ހަވާލާކުރި މުދަލާއި ސިޓީވެސް ދީފި އެއްޗެއްގެ. އަޅުގަނޑު މިކޯޗުގަ އަޅުގަނޑު ސައިންކުރި އެއްޗެއްކަން އޮންނަނީ ހަވާލާކުރި ބަސަން އާދަމް މަރުގެ މައްސަލައިގައި ސައިންކުރި ސައިންކުރަން. އެހެން އެއްޗެއް އެއްޗެއްގައި އަޅުގަނޑު ސޮއިއެއް ނުކުރަން. -/5،000،000 (ފަސްމިލިއަން) ދެއްވި ޑިޕޮސިޓު ދިން އެއްޗެއްކަމަށް ޙުކުމް ކުރާނޭ ޗެކުން...ޗެކްއިޗެކަށް ބޭނުން ގެ އެއް (އެކާއެ) ފެށި ޑިޕޮސިޓަށް ޗެކްއިޗެކަށް ދިނުމުގެ ޗެކަށް ވަނީ ޑިޕޮސިޓު ޗެކްއިޗެކަށް އޭގެ (އެކާއެ) ފެށި އަހަރެމެން ހިފައިގެން ދަނީވެ. ކުއްލިއަކަށް. އެހެން ސިޓީވެ ދެ ދުވަހެއްގެ މަޖިލިސް އަހަރެން ކައިރިގައި ޗެކުވެސް މަސްހަ ދިޔައީ ނަމްބަރު ކުރިޔަށް. ވަރަށް ސަލާމަތް ރަނގަ ވަރަށް ދަންނަވަން މިދަންނަވަނީ. އެގޮ ފެނުނު ސިޓީވެ އަޅުގަނޑު މިކާޖެހި އޮންނަން އެނގިވާން އެނގިވުނިއެ އަޅުގަނޑަށް އެކަށީގެން އިނގިރޭސި ވާހަކަ. ސިޓީވެ އަޅުގަނޑު މިކާޖެހި އޮންނަން. ނޫނީކަން ކައިރި ނަމްބަރު ހުރިހާ ދެއްކިއްޔާ ގެއެއް ހުށަހަޅައި ކާޗެން ނުކުރި ގޮތަކަށް ސަލާމަތް ކަނޑައަޅާ އަޅުގަނޑު ޗެކުވެއް ހަމަ ކިޔައިދޭ އެދެމުން ދިޔައިރު ގެއި. ކާޗަށް ގަތުމަށް ދެޗެކްޗެކް ކާޗެގެ އަޅުގަނޑު ބަހާނީ އަޅުގަނޑަށް ގޮތަކަށް ވިއުފޯ މިފަދަ ދުވަހެއްގެ ކާޗެން ދެން ނުކުރެ އޮތީ. އަޅުގަނޑު ދެންނެވިން އެހެރަ. އެކަށީ. ވިއުފޯ ކައިކަމަށްދީ ކާޗެން

ދަރި. އަހަރެމެންދިޔައިރުން އެއްވެސް ފައިދާއެއްނުވި ކަމެއް [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible]...

ސ: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؟

ޖ: ([illegible]) [illegible] [illegible].

ސ: [illegible] [illegible] [illegible]؟ [illegible] ނޫންތޯ؟

ޖ: ނޫނު. ނެތް އެނގިފައެއް.

50. މިމުއްދަތުގައި، އަޙްމަދުދީދީ [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގައި ހުށަހެޅި [illegible] ބޭނުންވެއްޖޭ، މިމުއްދަތުގެ [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގައި އެދިފައިވިނަމަވެސް، އެކަމަށް ރިޢާޔަތް ކޮށްފައިނުވާކަމަށް މުޙައްމަދު ސަލީމް ބުނެއެވެ. މުޙައްމަދު ސަލީމް ބުނެފައިވަނީ، ވިއްކުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ނިޒާމުން ފިޔަވައި ކޮށްގެން އެކަން ބަލަންޖެހޭނެ ކަމަށެވެ. ނަމަވެސް ދަށު ކޯޓުގައި ބުނެފައިވަނީ، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ނިޒާމުން [illegible] [illegible]، ފިޔަވައި ކުރެވިދާނެ ކަމަށެވެ. އެކަން ކުރަން ސާބިތު [illegible] ނެތެވެ.

51. މިމުއްދަތުގެ [illegible] [illegible] ކުރުމުގެ ބޭނުމަކީ، މުޙައްމަދު ސަލީމް ބަޔާން [illegible] -/5,000,000ރ. (ފަސްމިލިއަން ރުފިޔާ) ދިނުމަށް ސާބިތު ކުރުން ކަމަށް ވާއިރު، އެފަރާތުން އެމުއްދަތުގައި [illegible] ނުވަތަ [illegible] ނިޒާމުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރުމުން، މިފައިސާ ދިނުމަށް ސާބިތު [illegible] ބަލަންޖެހެއެވެ. މިގޮތުން ބަލާއިރު، މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ފަރާތުން ދޭން [illegible]

ދިނުމަށް ހުށަހަޅާފައިވަނީ ގދ.ފިޔޯރީ ނޫރަންމާގެ މުޙައްމަދު އަޙްމަދެވެ. މީނާއަކީ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މީނާގެ ހެކިބަހުގައި [illegible]، ހަސަން އާދަމް [illegible]،
ހަސަން އާދަމް އަށް މުޙައްމަދު ސަލީމް، -/5،000،000ރ (ފަސްމިލިއަން ރުފިޔާ) ދިނުމަށް އަމުރު ކުރަމެވެ.
[illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު ސަލީމް[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] -/5,000,000ރ (ފަސްމިލިއަން
ރުފިޔާ) [illegible] ކުރަމެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފަސްމިލިއަން ރުފިޔާ [illegible] [illegible]،
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible][26] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ހަސަން އާދަމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރަމެވެ.

52. މުޙައްމަދު އަޙްމަދުގެ ހެކިބަހުގައި [illegible] [illegible]، މުޙައްމަދު ސަލީމް[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]، [illegible] [illegible].[27] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]، [illegible] [illegible]. މުޙައްމަދު ސަލީމް[illegible] [illegible]
ނޫނެވެ.

53. ހަސަން[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]
[illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މުޙައްމަދު ސަލީމް ހަސަން
އާދަމްއަށް -/5،000،000ރ (ފަސްމިލިއަން ރުފިޔާ) ދިނުމަށް އަމުރު ކުރަމެވެ. [illegible] [illegible] [illegible]

---

[26] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[27] މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ދިވެހިރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު A042563.

ސިވިލްކޯޓުގެ ރަޖިސްޓްރީގައި ނަގުދު ފައިސާއިން ކަމަށެވެ. ނަމަވެސް ސިވިލްކޯޓް އެފައިސާ ނުދުނާ ކަމަށެވެ. އެފައިސާ ނުދުނާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލްކޯޓުގެ [illegible] ކަމަށެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލްކޯޓުގެ [illegible]. އެއީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލްކޯޓް އާއި [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ. 2015 ވަނަ އަހަރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އާއި [illegible] [illegible] ދިން [illegible] ކަމަށެވެ.

54. ބަޔާންވެރިޔާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 5,000,000/-ރ. (ފަސްމިލިއަން ރުފިޔާ) ކަން [illegible] ނުވެއެވެ. [illegible]، އެއީ ފަސްމިލިއަން [illegible] [illegible] ކަމެވެ. [illegible] އެއްވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 8,500,000/-ރ. (އަށްމިލިއަން ފަސްލައްކަ ރުފިޔާ) "[illegible]" [illegible]، [illegible] [illegible]، 2 [illegible] 12 [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 5,000,000/-ރ. (ފަސް މިލިއަން ރުފިޔާ) [illegible] [illegible] 13،500،000.00ރ (ތޭރަމިލިއަން ފަސްލައްކަ ރުފިޔާ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]

[illegible]

55. [illegible] 24 ސެޕްޓެމްބަރު 2018 ގައި، [illegible] 18 އޮކްޓޫބަރު 2018 ގައެވެ. [illegible] 18 އޮކްޓޫބަރު 2018 ގައި [illegible]

> "...[illegible][28] [illegible][29] [illegible]

---

[28] [illegible]

[29] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 16 އޮކްޓޯބަރު 2018 ވަނަ ދުވަހުގެ ކުރީ 10:00 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]." މިހެންނެވެ.

56. ނަމަވެސް، ސިވިލް ކޯޓުގައި އަޙްމަދުދީދީ ދިން ހެކިބަހުން އެނގެން އޮތީ، އަޙްމަދު ދީދީއަށް [illegible] ފޮނުވުމަށް މަސައްކަތް ކޮށްފައިވަނީ، މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ފަރާތުން ކަމެވެ. [illegible] ނުވަތަ، [illegible] ބައެއް ދުވަސް [illegible] މުޙައްމަދު ސަލީމް ކަމެވެ. މިގޮތުން، [illegible] ފޮނުވުމަށް [illegible] [illegible]، އަޙްމަދުދީދީ [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ދީދީއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] ކޯޓުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގައި [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ދީދީ [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދުދީދީ [illegible] [illegible]؟ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ނުވެއެވެ.

57. މީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން އަޙްމަދުދީދީ ސިވިލް ކޯޓުގައި ހެކިބަސް ދިނެވެ. ނަމަވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މިމައްސަލައިގެ އަޑުއެހުންތައް ނިމުނު ފަހުން، 06 ޑިސެންބަރު 2021 ވަނަ ދުވަހު ސިވިލް ކޯޓުގައި އަޙްމަދުދީދީ ދިން ހެކިބަހުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މިމައްސަލައިގައި، އަޙްމަދުދީދީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ސަލީމް، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ހެކިބަސްދިން އެހުނުކަމަށެވެ. އަދި އޫނާއަށް ވުޖޫދުވި އުމުރުގައި ސާބިތުވި ހަމަތަކުގެ ގޮތުގައި ހަރާމް
ތުހުމަތު ދިންކަމަށެވެ. އެވަގުތު ބޭރަށް ހުރި ގޮތުން އެހެރީގައި އަދުލުވެރިވުމަށް ހިފާކަމަށެވެ. އަދި އެކަމުން
އެދުނުގޮތުން ސިފަތް ކޮޅުގައި ހެކިބަސް އަދާކުރުމަށްވާނެކަމަށެވެ. ނަގަވައިސް މަޖިލިސްހަރުގެ ގޮތުގައި
މުރައްވަތު ސަލާމަތް އަތުން ރަސޫލާ އާދަމަގު ފަސޭހައިން ތުހުމަތުދީ އާއިލާގެ ހަސަދަވެރިކަމަށެވެ. އަދި
އެހެރީ ދީން ވިހުގައިވެސް އޭނާ ޝަރީޢަތަށް ޤާނޫނާކަމަށެވެ. ސިފަތް ކޮޅުގައި ބައިސް މިއާ މިދާއިރާގަމަށެވެ.
މިހެން އާނާއަށް މިވެސް ކަމުގައި އޭނާގެ ސަބަބުން އިރުސާދު ގޮތުގައިވާކަން ގަވާއިދުތަކުގައި އެކަން
ތަހުގީގުކަން، މިވެސް ކަމާސިފަ ހިތާމަކުރުގައި މަސައްކަތް ދިރުއާހުގެ އެކަމުން ތަފާސީލުކޮށް އަދި ސަރީ
ޒާހިރު ކަމަށެވެ.

58. އަދުލުވެރިކަމުގެ މި އިލާހީ އަމުރަކީ، ހެކި ބަސް ދޭފަރާތަކީ މަޤާމެއްގައި ހުރި ކަސްދަކުގައިވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުގައި
ހިމަނާފައިވާ އަދި ހިމެނިގެންވާ ޝަރީޢަތުގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޤާނޫނު ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ކަމުގައިވާ ސާފުކަން
އިސްކުރެވެ. މިއީ ޝަރީޢަތް ހަމައިންނެވެސް ކަނޑައެޅިގެން ކުރުން ނޫނެވެ.[30] އަދުލުވެރިކަމީ މި ޝަރީޢަތުގެ
ދަމަހައްޓައިދޭނެ ކަންތައްތަކެކެވެ އެމަޖިލީހުގައި ދުވަހަކު، އަދުލުވެރިކަމުގެ ހެކިބަސް ތުހުމަތުން މަސައްކަތް
އަދި ކުރަމެވެ.[31]

59. އެންމެފަހުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް
މިއީ، އަދުލުވެރިކަމާއި ހެކިބަސް ދޭންޖެހޭ މަޖްލިސްތަކުގައިވެސް، ފަރިތަކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ނުހަނު ޤާނޫނީ ގޮތުން
ބޭނުމެއް ހެކިބަސްދިނުން ކަމަށް ބެލުމުގެ ގޮތުން މަސައްކަތްކުރެވެ. މިއީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ

---

[30] يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ ۚ إِن يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا ۖ فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَن تَعْدِلُوا ۚ وَإِن تَلْوُوا أَوْ تُعْرِضُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا (النساء: ١٣٥)
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ ۖ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَآنُ قَوْمٍ عَلَىٰ أَلَّا تَعْدِلُوا ۚ اعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ (المائدة: ٨)

[31] މިސިޔާސަތު އަދުލުވެރިކަމުގެ ހައިކޯޓުގެ ފާޅުގައި ސިޔާސަތުތައް ބަޔާނު ކަނޑައަޅައިފައެވެ.

ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގެ 310 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުގައި ބަޔާންކުރާ، "ރިޝްވަތު ދިނުމާއި، ވަކި މަސްލަހަތަކަށް ބުރަވެ އަމަލުނުކުރުމުގެ ވާޖިބާ ޚިލާފު"ވުމުގެ ކުށެއް ކަމުގަ އާއި، 520 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުގައި ބަޔާން ކުރާ "ދޮގު ހެކި ދިނުމާއި ރަސްމީ އިދާރާތަކަށް ދޮގު މަޢުލޫމާތު ދިނުމުގެ ކުށް" ތަކުގެ ތެރެއިން ހިމެނިގެންދާ ކުށެކެވެ. މިއީ، ޖިނާޔަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެއް ކަމުގައި[32] އަދި ޖިނާޔަތުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެއް ކަމުގައި[33] ބެލޭނެ ކުށްތަކެކެވެ. މީގެ އިތުރުން، މިއީ ޤާނޫނު ނަންބަރު:2/2000 (ކޯރަޕްޝަން ހުއްޓުވުމާއި މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާން ކުރާ ކުށެއް ކަމުގައި ބެލޭނެ ކުށެއް ވެއެވެ.[34] މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާން ކުރާ ގޮތުން މިއީ 5 އަހަރު ދުވަހުގެ ޖަލު ހުކުމެއް އަޅުވެވޭން ކުށެކެވެ.

60. ޤާނޫނު ނަންބަރު:22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު) ގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އަދުލުއިންސާފުގެ ނިޒާމުގެ ބޭނުން ނަހަމަގޮތުގައި ހިފުމާއި އަދި އަދުލު އިންސާފުގެ ނިޒާމުގެ އިތުބާރު ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ޤާނޫނީ ބާރު މިކޯޓަށް ލިބިގެން ވެއެވެ. ވީމާ، މިކޯޓަށް ޤާނޫނުން ލިބިދީފައިވާ [illegible] ބާރުގެ ދަށުން، ސީދާ [illegible] [illegible] (A023564) ގެ މައްސަލަ [illegible] ކުރުމަށް ދިވެހި [illegible] ދިރާސާކުރުމުގެ މައްސަލައެއް އަމުރު ކުރަން ޖެހެއެވެ.

---

[32] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގެ 314 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި އެމާއްދާގެ (ހ)ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާއި (2)ވަނަ ނަންބަރުގެ (ii) އާއި އެއާ 314 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ބެލުމުން ވަކިން އެނގިގެންދެއެވެ.

[33] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގެ 520 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި އެމާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާއި (2) ވަނަ ނަންބަރާއި (2)ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) އާއި (ii) އަދި 520 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަށް ބެލުމުން ވަކިން އެނގިގެންދެއެވެ.

[34] ޤާނޫނު ނަންބަރު:2/2000 (ކޯރަޕްޝަން ހުއްޓުވުމާއި މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ " [illegible]

ހަވައެއޯއެކު، މިއަށްމަތިރީރީގެ ބަރަހަ، ހުކުމަކުންގެ ގެއްލުމާއި، މިމައްސަލައިގައި ގޮތުގެ ނުހަނުގޮތުން ބަހައްޓަވަން ކަނޑައަޅައިދެމެވެ.

61. ބާނުވުދިރަ ސަރަހައްދުގެ އުނިކަމުގެ، މިޒީރިޢަލަތް ގެއްލުން އަދާކުރު ސަރުކާރު 5,000,000/-ރ. (ފަސްމިލިއަން ރުފިޔާ) ނަގާދު ޒަރިޔާއިން ބަޔަކަށް އާއިލާއަށް ބަދަލުދިނުމަށް ބައިން ކުރި ހުކުމުގެ ދިއުމަށް ބައިލުއްވުމަށް ސަރުކާރުން ނިންމެވީ. އަދި އެކަން ސަރުކާރު ކުރުމަށް ހުކުމުގެ ސަބަބު ހުރިނަމަ ހުރިބަދަލު ދެއްކުމަށް ސަރުކާރު، ޙަސަން އާދަމްއަށް 5،000،000/-ރ (ފަސްމިލިއަން ރުފިޔާ) ދިނުމަށް ސަރުކާރު ނިންމެވީ.

ނަތީޖާ ހޯދުމުގައި ގޮތް:

62. ޙަސަން އާދަމް އަށް 5,000,000/-ރ. (ފަސްމިލިއަން ރުފިޔާ) ދިނުމަށް ބައާން ކުރި ދިއުމަކީ، 19 ޖޫން 2015 ގައި ދިނުމަށް ޢުމުރު ދިޔުމުގެ ކަމަށް ބައިންކޮށް، އެއީ ޙަސަން އާދަމްއަށް ނޫރާ ހޯދުމުގެ މާއްދާގައި ކުރުވާ ކަމަށް ނުހަނުކަން ބައިންކުރީ އިސްތިއުނާފު 8 ވަނަ ނުކުތާއަށްގައި އެކަމާބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަ ދައްކަވައި ދެމެވެ.

63. މިޒީރިޢަލަތް އެވިދާ ބައިގާއަ ގޮތް ޙަސަން އާދަމްގެ ވާހަކަ، ދެއްކެވު ސަރުކާރަށް 50 އަހަރުން ކުއްލިކަމުގެ ހުކުމުގެ އެއްބަސްވުމާއި، އެގޮތް އަދިއްވާކުރ ދެއްކެވު ސަރުކާރަށް ޙަސަން އާދަމް ވިސްނައިފައިވާކަން ބުނު ދައްކާ ވާހަކައި އަދި އެމްއޭއޭއިބަޔާ ގޮތުން ޙަސަން އާދަމް ކުރުވައިދާ ވަކިއްޔާއްކަމަށް ބުނު ދެއްކެވު ސަރުކާރު ހުކުމުގެ ދިއުމާއި، މިނިވަންކަމާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކާ، ޙަސަން

އާދަމްއަށް ނުފޫޒު ފޯރުވާފަދަ މަގާމުތަކުގައި މުޙައްމަދު ސަލީމް ހުރި ކޮށްފައިވާ މުޢާމަލާތު ތަކެއްކަމަށް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުންވަނީ ދަށު ކޯޓުގައިވެސް އަދި މިކޯޓުގައިވެސް ބުނެއެވެ.

64. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ މިމައްސަލައަކީ، [illegible] މުޢާމަލާތްތަކުގެ ތެރެއިން ބިން ވިއްކުމުގެ މުޢާމަލާތު ދެކޮޅުޖެހުމަށް މުޙައްމަދު ސަލީމް ހުށަހެޅި މައްސަލައެއް ނޫނެވެ. މިއީ، [illegible] ވިއްކުމުގެ މުޢާމަލާތުގައި، މުޙައްމަދު ސަލީމް، ހަސަން އާދަމްއަށް -/5،000،000ރ (ފަސްމިލިއަން ރުފިޔާ) އާއި އެގްރީމެންޓު ކުރުމަށް މިނާ އަށް ދެއްކި ފައިސާއަކީ މުޙައްމަދު ސަލީމް ދެއްކި ފައިސާކަން ސާބިތުވާކަން، ހަސަން އާދަމްގެ ބަޔާނާއިން އެފައިސާ ހޯދުމަށް ކުރި ދައްކާފައެވެ. އިސްތިއުނާފު ބަޔާނުގައި ނުކުތާތަކުގައި މިފައިސާއާމެދު ސާބިތުވި ގޮތް ބަޔާން ކުރުމުގައި ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

މަދަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު:195/MC/2007 ޤަޟިއްޔާއާގުޅޭ:

65. މަދަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު:195/MC/2007 ޤަޟިއްޔާއިން ސާބިތުވޭ ހަސަން އާދަމް އަށް ދައްކަންޖެހުނު -/660,000ރ (ހަލައްކަ ފަސްދޮޅަސްހާސް ރުފިޔާ) މުޙައްމަދު ސަލީމް ދެއްކިކަމަށް ބުނެ، މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ފަރާތުން ވާހަކަ ދެއްކިކަމަށް އިސްތިއުނާފު ކޯޓުގައިވާ މިމައްސަލައިގެ ފޯރަމާ ކުރުވުން ނުކުތާތަކުގެ (ށ) ގައި ބަޔާން ކޯޓުގައިވާ ވާހަކަ ތަކާއި ގުޅިގެން، މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުގައި ނުކުތާއެއް ހުށަހަޅާފައި ވެއެވެ.

66. މަދަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު:195/MC/2007 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމަކީ، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު:2007/HC-A/225 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުން ބާޠިލް ކޮށްފައިވާ ޙުކުމެކެވެ. އެހެންކަމުން، މަދަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު:195/MC/2007 ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން ދަޢުވާގެ ނަތީޖާއެއް އެއްވެސް ކަމަކަށް ބަދަލެއް ނުވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، އިސްތިއުނާފު

ކުންފުނިފަރާތް މައްސަލައަކީ، މަދަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު:195/MC/2007 ޤަޟިއްޔާއާގުޅިގެން ޙަސަން އާދަމް ދައްކަންޖެހުނު ކަމަށް ބުނާ -/660،000ރ (ހަލައްކަ ފަސްދޮޅަސްހާސް ރުފިޔާ) މުޙައްމަދު ސަލީމް ދެއްކިކަމަށްބުނެ، އެފަރާތް ހުށަހެޅި ކަމާ ދައުވާއެއް ނޫންކަމަށްވާތީ، މިންކުރާއިރު އިސްތިއުނާފު މިމައްސަލައާ ގުޅުން އޮތް ނުކުތާއެއް ކަމަކަށް ނުދެކެމެވެ.

67. މިމައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފު ނުކުތާއެއްގެ ގޮތުގައި މުޙައްމަދު ސަލީމް ފާހަގަކުރި އެއްނުކުތާއަކީ، ސިވިލް ކޯޓުގައި ހުކުމް އާދަމްއަށް ކަފާލާތު މުދައްޖަނާއި ތާއީދު ކުރާ އެއްޗެއް، މިމައްސަލައަށް ބަލައިނުލާ ކަމަށް ބުނާ ހުކުމަކީ ނުކުތާއެއްކަމެވެ. މިނުކުތާގައި މުޙައްމަދު ސަލީމް ކުރާ ދަޢުވާއަކީ އެމައްސަލައަށް ބަލައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ނުކުތާއެއްކަމެވެ. ވީމާ، ސިވިލް ކޯޓުގައި މިމައްސަލައިގެ ފަރާތްތަކާ ނުލައި ނިންމާފައިވާ ނިމުމަކީ ޤާނޫނީ އުސޫލަކާ ޚިލާފު ނިމުމެއް ކަމަށް މައްސަލަ ބަލައި ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤު ގެއްލުނު ކަމަށް ނުދެކެމެވެ.

68. މައްސަލައިގައި ސާބިތުވެފައި އޮތް ހެއްކަކުން، މިއިސްތިއުނާފު ހައިކޯޓުގައި މިފަދައިން ބަލައި ފައިސާތަކާ ގުޅުންހުރި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:2920/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމުމަކީ ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ސާބިތު ނިންމުމެކެވެ.

ހުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަން އެގޮތް ހުރުމުން، އިސްތިއުނާފުކުރި މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ފަދައިން، މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ފަރާތުން ހޯދުމަށް އެދިފައިވާ ފައިސާއަކީ މަރްޙޫމް ހަސަން އާދަމްގެ ތަރިކަ މުދަލުގެ މައްޗަށް އޮތް ދަރަންޏެއްކަމަށް ސާބިތު ނުވާތީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:2920/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި، ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މަތިން ކޮށްފައިވާ ޞައްޙަ ހުކުމެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ހުކުމް ކުރީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު އަލީ ސަމީރު

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް